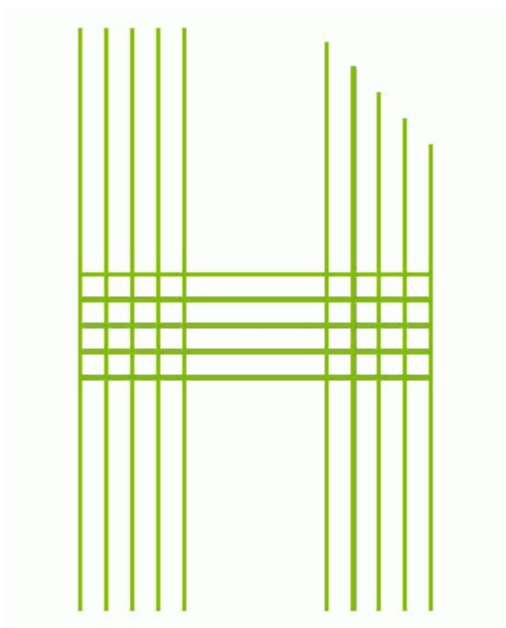

Facultade de Historia

Información básica

O grao en Xeografía e Historia proporciona ao alumnado unha serie de competencias que integran a aprendizaxe de coñecementos, a adquisición de habilidades e destrezas e a formación en actitudes e valores. Na liña doutras titulacións recoñecidas nas universidades europeas, ademais de englobar contidos das disciplinas de Xeografía, Historia e Historia da arte, a oferta da nosa Facultade dota ao alumnado dunha serie ampla de competencias xerais e específicas.

Grao Xeografía e Historia (Plano 2014/15)

Destaca o **carácter humanístico** das disciplinas cunha longa e consolidada traxectoria académica e universitaria, e a súa capacidade para coñecer a orixe e a evolución de moitas das realidades culturais do noso tempo. En conxunto ofertamos unha formación básica en contidos interdisciplinares relativos ao coñecemento da estrutura diacrónica do pasado, das coordenadas espazo-temporais, interrelacionadas coas xeográficas e artísticas.

A formación inclúe ámbitos temáticos e territoriais específicos e contidos instrumentais, a través das **prácticas** que os nosos estudantes realizan en diversas institucións e empresas. O coñecemento do noso pasado permite achegarse as ferramentas analíticas e conceptuais que a súa vez incitan á reflexión, á crítica e ao respecto pola diversidade e a alteridade; en definitiva o coñecemento doutras realidades, moi variadas fomenta os valores humanos e achega principios éticos tan necesarios na sociedade actual.

O carácter multidisciplinar e polivalente dos estudos (Historia, Arte e Xeografía) capacita para un **amplo abanico de saídas profesionais** aos seus egresados, que resultan tan competitivos como os especializados nunha soa das disciplinas humanísticas, tendo en conta da cada vez maior flexibilidade do actual mercado laboral entre titulacións e postos de traballo. Os servizos educativos, os servizos da administración, os medios de comunicación, os centros de educación superior e secundaria, e un longo espectro de institucións e empresas, proporcionan un marco para o desempeño de actividades relacionadas co perfil formativo do grao, preparando para unha gran variedade de actividades.

Ademais, a riqueza histórica, artística, arqueolóxica e natural proporciona unha estreita relación entre os estudos

universitarios e o mercado laboral, abrindo unha nova vía de profesionalización ante a crecente consideración do legado cultural herdado como recurso dotado de valor económico ou produtivo. A demanda e saídas profesionais no terreo da conservación, protección, xestión e difusión do patrimonio e o resto de actividades relacionadas co turismo cultural abren un amplo horizonte á saída profesional dos futuros graduados, que poden nesa liña especializarse no máster que ofertamos.

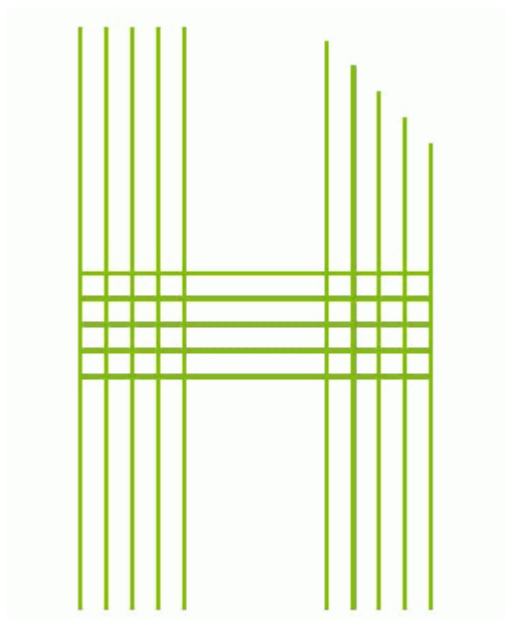

Co obxectivo de dar resposta á demanda social de diferentes profesionais, e aos futuros graduados/as posibilitase unha continuación académica coherente con dous Másteres: Valoración, Xestión e Protección do Patrimonio.

Unha situación similar presenta o **Máster de Arqueoloxía e Ciencias da Antigüedad** orientado á especialización en arqueoloxía.

Presentación

A Facultade de Historia da Universidade de Vigo, sita no Campus Universitario de Ourense, oferta tres titulacións adaptadas ao Espazo Europeo de Educación Superior (EEES): un Grao e dous Posgraos.

Xunto á habitual **modalidade presencial**, poderase optar pola modalidade semipresencial, sempre que se xustifique a imposibilidade de asistir con regularidade ás aulas; os motivos deben estar en relación con obrigas de carácter laboral, familiar, atención a persoas dependentes, actividades deportivas de alto nivel, necesidades educativas especiais. O proceso para acollerse a esta modalidade terá lugar unha vez formalizada a matrícula; estudante debe cubrir un impreso coa solicitude e entregar a documentación xustificativa.

Os docentes poñerán a disposición destes estudantes o material preciso a través da plataforma de teledocencia e os medios para superar as materias do grao, en igualdade de condicións que os presenciais.

A oferta de **Posgrao** contempla dúas titulacións:

- **Mestrado semipresencial en Valoración, Xestión e Protección do Patrimonio**, en colaboración coa Escola Superior de Enxeñaría de Minas do campus de Vigo.
- **Mestrado Interuniversitario de Arqueoloxía e Ciencias da Antigüedad (USC y U Vigo) coa participación do Instituto de Ciencias do Patrimonio (Incipit) do CSIC**. O seu programa ten unha dobre orientación: profesionalizante e investigadora. Na súa primeira vertente, aspira a formar arqueólogos que poidan desenvolver a súa labr profesional neste campo nos próximos anos; na segunda, da paso ao programa de doutoramento da USC [Historia, Xeografía e Arte].

Neste documento:

- Localización
- Normativa e Lexislación
- Servizos e Infraestruturas do Centro
- Outra Información do Centro
- Calendario Académico
- Información de Interese

Localización

No Campus de Ourense dende 1990

Facultade de Historia de Ourense
Campus Universitario As Lagoas s/n
32004 Ourense
Teléfono: 988 387101
Fax: 988 387328

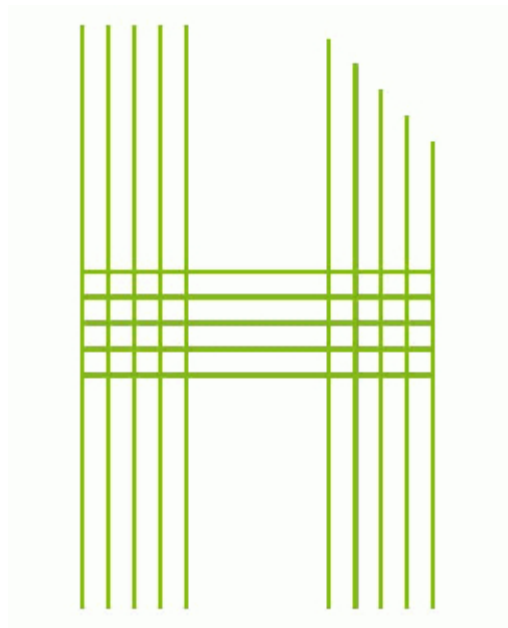
E-mail Secretaría Decanato: sdefho@uvigo.es

Páxina web: <http://historia.uvigo.es/gl/>

Facebook: <https://www.facebook.com/facultadehistoriaourense>

Instagram: <https://www.instagram.com/historiaourense/>

Organización e Funcionamento do Centro

Organos de Goberno

□ Decanato

□ Xunta de Facultade

□ Comisión Permanente da Facultade

□ Comisión de Calidade

□ Departamentode Historia, Arte e Xeografía

Equipo de Goberno

□ Decana:

Profa. Dra. Susana Reboreda Morillo

Tfno.: 988 38 72 69

rmorillo@uvigo.es

□ Vicedecano:

Prof. Dr. Adolfo Fernández Fernández

Tfno : 988 38 71 11

adolfo@uvigo.es

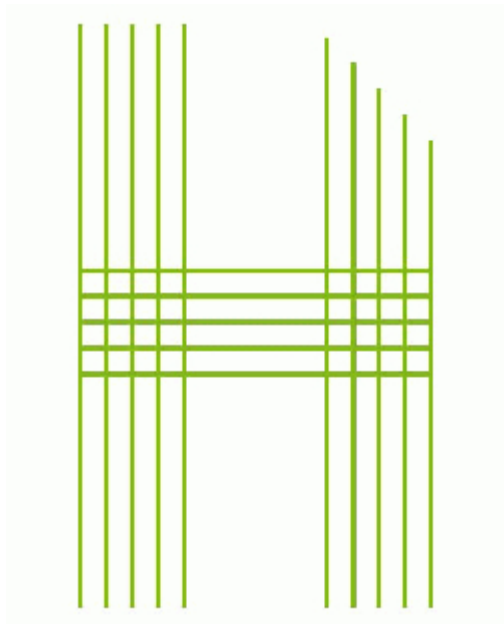
□ Secretaria:

Dna. Josefina Cadilla Lomba

Tfno.: 988 36 88 55

sfho@uvigo.es

Normativa e Lexislación

Normativa xeral das Universidades

Normativa específica da Universidade de Vigo

Normativas da Facultade de Historia

- Regulamento Rexime Interno da Facultade de Historia
- Regulamento para a elaboración dos horarios docentes e a planificación de ocupación de espazos na Facultade de

Historia de Ourense

- Regulamento de Prácticas Externas
- Regulamento do Traballo de Fin de Grao

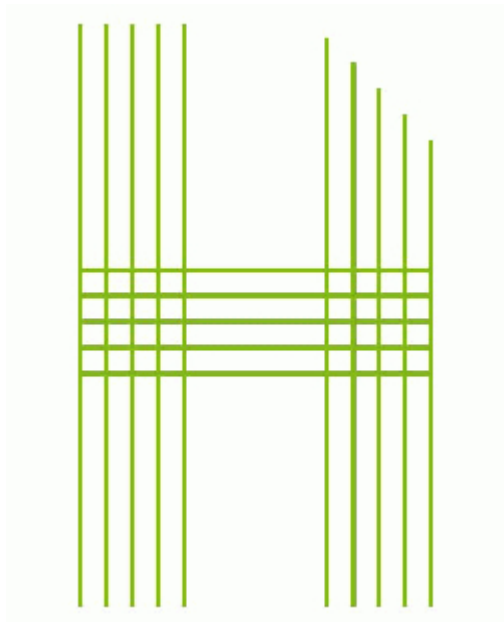
Normativa xeral das Universidades

Normativa específica da Universidade de Vigo

Normativas da Facultade de Historia

- Regulamento Rexime Interno da Facultade de Historia
- Regulamento para a elaboración dos horarios docentes e a planificación de ocupación de espazos na Facultade de Historia de Ourense
- Regulamento de Prácticas Externas
- Regulamento do Traballo de Fin de Grao

Servizos e Infraestructuras do Centro

CAMPUS NORTE

A actividade se articula en 3 edificios:

- Edificio Facultades (máis coñecido como Edificio de Ferro)
- Pavillón Olga Gallego (2)
- Pavillón Concepción Ramón Amat (1)

O EDIFICIO FACULTADES

Acceso

- Conserxería
- Aulas

1º andar

- Secretaría Administrativa da Facultade
- Aula de Informática

- Delegación de Alumnos

2º andar

- Laboratorios docentes: Arqueoloxía, Historia da Arte, Xeografía, Historia Medieval
- Aulas

4 ºandar

- Vicerreitoría do Campus de Ourense
- Decanato
- Salón de Graos

DISTRIBUCIÓN DE AULAS DE HISTORIA - EDIFICIO DE FERRO

CURSO AULA HORARIO

- 1º Grao 0.5 mañá e tarde (Planta Baixa)
- 2º Grao 0.6 mañá e tarde (Planta Baixa)
- 3º Grao 0.7 mañá e tarde (Planta Baixa)
- 4º Grao 0.7 mañá e tarde (Planta baixa)
- Aula de videoconferencia/máster: 2.3 (2º andar)
- Prácticas 1º Grao. Grupo 1, 0.5; Grupo 2, 2.2 (2º andar)
- Prácticas 2º Grao. Grupo 1, 0.6, Grupo 2, 2.3 (2º andar)

PAVILLÓN OLGA GALLEGO (2)

- Despachos dos/as profesores/as (1º andar e soto)
- Laboratorio de Prehistoria, Historia Antigua, Historia Moderna, Historia Contemporánea e Historia de América (soto)

PAVILLÓN CONCEPCION RAMÓN AMAT (1)

- Aula de Máster
- Sala de exposicións ALTERARTE (planta baixa)

DISTRIBUCIÓN DE LABORATORIOS DE HISTORIA

DENOMINACIÓN LOCALIZACIÓN EDIFICIO

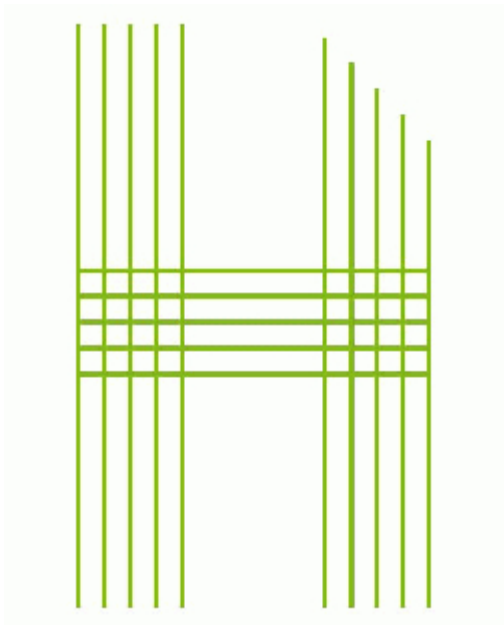
- Laboratorio de Informática PRIMEIRO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Xeografía SEGUNDO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Arqueoloxía SEGUNDO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Historia Medieval SEGUNDO ANDAR FERRO
- Laboratorio de Prehistoria e Historia Antiga SOTO PAVILLÓN 2
- Laboratorio de Historia Moderna e Contemporánea SOTO PAVILLÓN 2

PLATAFORMA DE TELEDOCENCIA (<http://fatic.uvigo.es>)

- Curso virtual do Grao en Xeografía e Historia
- Curso virtual do Máster en Valoración, Xestión e Protección do Patrimonio Cultural

Manual Primeiros Pasos na plataforma Moodle

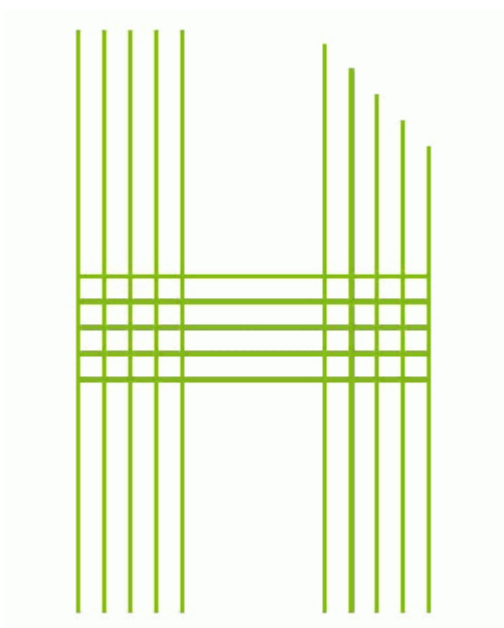

Pódese acceder ao calendario, horarios e datas de exámenes na web do centro: <http://historia.uvigo.es/gl/docencia/calendario-escolar>

Outra información do centro

Plan de Autoprotección Universidade de Vigo.

Actuación en caso de Emerxencia Edificio de Ferro

Plan 1

Plan 2

Delegación de alumnado

Funcións:

É o órgano de representación estudiantil institucional que se ten artellado na Facultade de Historia.

Todos os alumnos/as poden acudir á sede da Delegación para obter información e facer uso dos seus recursos. Para cubrir as súas necesidades a Delegación ten un orzamento proporcional ao número de alumnos/as que representa. Segundo o Regulamento de Estudantes no artigo 27, entre os fins da Delegación de alumnos está:

- Actuar como órganos de diálogo coas autoridades académicas no establecemento dunha información adecuada sobre a vida universitaria.
- Xestionar os seus recursos.
- Promover e coordinar actividades de extensión universitaria.
- Elixir os seus representantes perante calquera autoridade, institución ou organización, naqueles casos para os que non exista regulamento de elección.

Representantes: <http://historia.uvigo.es/gl/alumnado/delegacion-de-alumnado>

Localización

Edificio Facultades. 1º Andar

Tfno: 988 38 73 05

E-mail: dafho@uvigo.es

Normativa

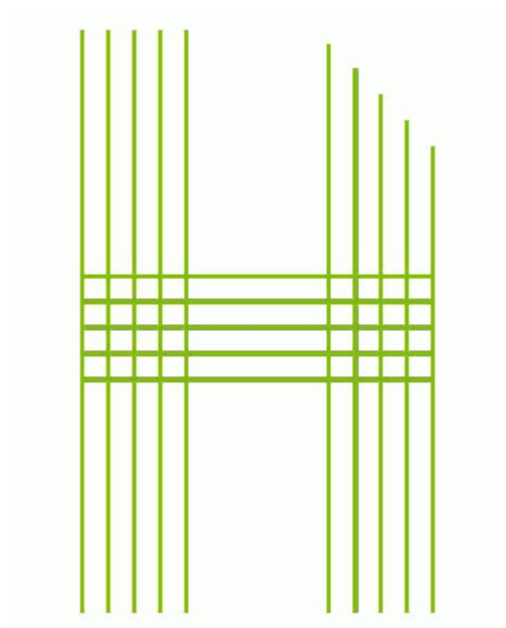
- Regulamento Estudantes
- Estatuto Estudiantado (BOE 31/01/2010)
- Normativa de Permanencia da Universidade de Vigo
- Regulamento de Voluntariado

- **Plan de Acción Titorial**

Outra información de interese para o alumnado

- Actividades culturais

Información de Interese

ESTUDAR EN OURENSE

☐ Estudar na Universidade de Vigo

☐ Guía turística de Ourense

☐ Aloxamento en Ourense

☐ Hoteis e Hostais

☐ Pisos compartidos. Contactar coa ORI.

☐ Información para o alumnado da Universidade de Vigo:

☐ Alumnado da Universidade de Vigo

CONTACTOS INTERESE UNIVERSIDADE DE VIGO

Páxina web:

<http://www.uvigo.es/>

Central: 986 81 20 00

Información Xeral: 986 81 3600

Información ao alumnado: 986 81 36 30

Rexistro xeral da universidade: 986 81 39 02

Rexistro do Campus de Vigo: 986 81 36 10

Rexistro do Campus de Ourense: 988 38 71 03

Gabinete de prensa: 986 81 3604. prensa@uvigo.es

AREA DE SERVIZOS Á COMUNIDADE

Actividades culturais: 986 81 36 03/ 26. vicext@uvigo.es

Actividades deportivas: 986 81 21 82 / 986 81 22 04; deportes@uvigo.es

Servizo de alumnado: 986 81 360 /09 xsadal@uvigo.es

LERD de Vigo: 986 81 37 71 /72

LERD de Ourense: 988 38 71 02

Bolsas: 986 81 19 99 / 813612. bolsas@uvigo.es

Asesoría Xurídica: 986 81 3576

Oficina ORI: 986 81 21 78 /986 81 35 50 ; ori@uvigo.es

Oficina do Medio Ambiente(OMA): 986 81 38 83; oma3@uvigo.es

BIBLIOTECA DO CAMPUS DE OURENSE

Presente fisicamente nos tres campus, a Biblioteca Universitaria conta en cada un deles cunha biblioteca central e varias salas repartidas polas escolas e facultades que compoñen a Universidade.

A Biblioteca Central do Campus de Ourense, fundada no ano 2000, conta cun fondo de uns 100.000 libros e unhas 750 publicacións periódicas divididas en diferentes temas como son xeografía, historia, arte, dereito e química.

Servizos que ofrece:

☐ Préstamo interbibliotecario a nivel nacional e internacional.

☐ Préstamo para alumnos, PDI e PAS.

☐ Información bibliográfica, búsquedas e referencias bibliográficas.

☐ Catálogo automatizado colectivo de publicacións periódicas (a nivel nacional).

Contacto:

Conserxería (988 387320)

Campus As Lagoas - 32004- Ourense

Horario de atención ao público: De luns a venres de 8:30h a 21:00h

Acceso ao Catálogo da Biblioteca

CONTA DE CORREO ELECTRÓNICO DA UNIVERSIDADE DE VIGO

☐ Basta con estar matriculado na Universidade e dispor do cartón universitario.

☐ No momento de formalizar a matrícula créase unha conta de correo cun nome de usuario e coa extensión alumnos.uvigo.es

☐ Con ese nome de usuario e esa clave tamén poderás acceder á rede WIFI. Todas as instalacións da Universidade de Vigo teñen acceso a internet por rede WIFI

☐ <http://www.uvigo.es>

CARNET UNIVERSITARIO

O Carné Universitario é unha tarxeta intelixente realizada en colaboración co Santander, que acredita o estudiantado, profesorado e personal de administración e servizos como membros da comunidade universitaria.

Ademais de todas as funcións asociadas ás tarxetas intelixentes, o carné poderá dispoñer de servizos financeiros 4B Maestro, se se solicitan voluntariamente

☐ Para qué podes utilizalo?

☐ Acreditación universitaria

☐ Acceso a recintos e ordenadores das aulas de informática e persoais*

☐ Préstamo de libros en bibliotecas

☐ Consultas en Puntos de Información e, opcionalmente, en caixeiros 4B*

☐ Tarxeta deportiva

☐ Moedeiro electrónico

☐ Descontos en comercios

☐ Tarxeta 4B Maestro (opcional)

☐ Firma Electrónica

☐ Solicítalo en calquera momento nas Oficinas Universitarias Santander do campus, levando unha fotografía recente. Recíbalo no teu domicilio particular. Para que inclúa o servizo 4B Maestro só necesitas ser titular dunha conta bancaria no Santander. Esta contan non teñen nin gastos de administración nin de mantemento.

☐ O Carné Universitario non hai que renovalo cada ano. Para activar a función financeira diríxete á Oficina Universitaria.

SEGURO ESCOLAR

☐ Os alumnos da Universidade de Vigo, sexa cal for a súa nacionalidade ou estudos que cursen, quedan cubertos por un seguro escolar. Do mesmo xeito que se regula para os niveis educativos previos, a Lei establece a cobertura obrigatoria.

☐ Ademais, a Universidade de Vigo subscribiu un seguro adicional, seguro cum laude, para todos os seus alumnos, incluídos aqueles que non quedan cubertos polo seguro obrigatorio. Ambos os seguros páganse no momento de formalizar a matrícula, polo que non teñen custo adicional algún.

☐ Con carácter complementario aos dous anteriores, a Universidade de Vigo dispón dun seguro voluntario, seguro cum laude plus, con maiores coberturas que aqueles e a un custo moi reducido (ao redor de 10 euros por curso).

OUTROS SERVIZOS

- **Actividades Culturais**
- **Deportes**
- **Voluntariado**

- Area de Emprego
- Fundación Universidade de Vigo
- Gabinete psicopedagógico
- Tribunal de Garantías

Grao en Xeografía e Historia

Materias

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
002G251V01901	Historia de América contemporánea	2c	6
002G251V01902	Diplomática e arquivística	1c	6
002G251V01903	Lingua clásica: Introducción á lingua e cultura latinas	1c	6
002G251V01904	Historia das relixións	1c	6
002G251V01905	Historia antiga do noroeste da Península Ibérica	1c	6
002G251V01906	Historia da arte de Galicia	1c	6
002G251V01907	Historia medieval de Galicia	1c	6
002G251V01908	Xeografía de Galicia	1c	6
002G251V01910	Mentalidade, identidade e cambio social	1c	6
002G251V01911	Historia contemporánea de Galicia	1c	6
002G251V01912	Historia moderna de Galicia	2c	6
002G251V01913	Prehistoria do noroeste da Península Ibérica	1c	6
002G251V01981	Prácticas externas	2c	12
002G251V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	12

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia de América contemporánea				
Materia	Historia de América contemporánea			
Código	002G251V01901			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Campos Álvarez, José Ramón			
Profesorado	Campos Álvarez, José Ramón			
Correo-e	xrcampos@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Estudio dos procesos políticos, económicos e sociais acontecidos no continente americano desde a independencia ata os tempos actuais. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Comprender os procesos que se desenvolven en diversas escalas espazo-temporais e en diversos contextos socio-culturais
B5	Valorar as necesidades e problemas da sociedade e as aportacións (en termos de contribución efectiva) xeradas dende os ámbitos xeográfico-históricos, tendo en conta a necesaria igualdade social e entre sexos, a discapacidade e a educación para a paz
C12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado
C13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais
C14	Coñecemento da estrutura diacrónica xeral do pasado
C16	Coñecemento detallado dun ou máis períodos específicos do pasado da humanidade
C22	Coñecemento da historia universal
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Aplicación dos coñecementos
D7	Capacidade de razoamento crítico
D9	Traballo en equipo en diversos contextos
D11	Capacidade de aprendizaxe autónoma
D15	Sensibilidade a temas ambientais.

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento dos conceptos principais da Historia de América	A3 B2 C14 D1 C16 D2 D7 D9
Coñecemento dos procesos históricos americanos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias	A3 B2 C14 D1 C16 D7 D11 D15
Coñecemento da Historia americana nunha perspectiva comparada	A5 B2 C12 D1 B5 C13 D7 C22 D11 D15

Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado	A5	B2	C12 C13 C14	D1 D2 D7
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas	A3	B2	C14	D1 D2 D7 D11
Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en bibliografía específica	A4	B2	C13 C16	D1 D2 D7 D9

Contidos

Tema

1. América Independente	1.1 Procesos de independencia 1.2 América Latina caudillista 1.3 América Latina oligárquica. Inserción nos mercados mundiais 1.4 Estados Unidos no século XIX 1.5 O "curto" século XX latinoamericano 1.6 Estados Unidos no século XX 1.7 Latinoamérica actual
-------------------------	--

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	24	35	59
Resolución de problemas	4	15	19
Traballo tutelado	5	20	25
Obradoiro	6	14	20
Seminario	8	15	23
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Observación sistemática	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Exposición do contido do curso.
Lección maxistral	Explicación dos contidos do temario.
Resolución de problemas	Supervisión de traballos individuais expostos en público polos alumnos.
Traballo tutelado	Supervisión e dirección de traballos individuais.
Obradoiro	Traballos de explicación de temas cos alumnos. Inclúense dúas horas reservadas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia.
Seminario	Dirección de traballos colectivos realizados por pequenos grupos de alumnos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (Moovi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e no seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).
Resolución de problemas	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (Moovi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e no seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).
Traballo tutelado	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (Moovi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e no seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).

Lección maxistral	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas sobre os contidos da materia, a metodoloxía utilizada e das probas de avaliación escritas. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (Moovi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e no seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).
-------------------	---

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas	Comentarios de texto e material gráfico que será suministrado polo profesor. O que dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas	30	A3	C14	D1 D2 D7 D11	
Traballo tutelado	As sesións de traballo tutelado avaliaranse mediante a realización dun traballo a desenrolar sobre algún tema do programa. O que dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en bibliografía específica.	30	A4	C13 C16	D1 D2 D7 D9	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que avalían o coñecemento e que inclúen preguntas a desenvolver, preguntas curtas e comentarios de textos. O que dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Coñecemento dos procesos históricos, as súas causas, desenvolvemento e consecuencias.	30	A3	B2 C14 C16	D1 D7 D11 D15	
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática para describir e rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado. Avaliación continua do seu traballo autónomo, a través da realización das actividades e probas que conforman a programación da materia. O que dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Coñecemento da Historia América nunha perspectiva comparada	10	A5	B5 C12 C13 C22	D1 D7 D11 D15	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos.

Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan acceder á mesma porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/s docente/s dispoñan como imprescindibles.

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de □avaliación global deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo).

Aqueles estudantes que non poidan acollerse á avaliación continúa, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

SIXIREI PAREDES, C., **Historia de América. Dende as independencias ata 1920. T. II**, 1ª, Ir Indo, 2012

SIXIREI PAREDES, C., **Historia de América. Os tempos actuais (1920-2010). T. III**, 1ª, Ir Indo, 2013

Bibliografía Complementaria

ALCÁZAR, J., **Historia Contemporánea de América**, 1ª, Universitat de Valencia, 2003

AMORES CARREDANO, J.B. (Coord.), **Historia de América**, 1ª, Ariel, 2006

BETHELL, L. (ed.), **Historia de América Latina (Vols. V-XVI)**, Crítica, 2003

CARRERA DAMAS, G., **Historia General de América Latina (Vols. V-IX)**, 1ª, Trotta-UNESCO, 1999-2008

HALPERIN DONGHI, T., **Historia Contemporánea de América Latina**, 1ª, Alianza, 1990

HERNÁNDEZ ALONSO, J., **Los Estados Unidos de América: Historia y Cultura**, 1ª, Ediciones Colegio de España, 1996

SANZ DÍAZ, C., **Breve Historia de Estados Unidos**, 1ª, Los Libros de la Catarata, 2022

Recomendacións

Outros comentarios

É necesario que o alumno/a sexa capaz de ler en portugués e inglés.

Ao longo do curso entregarase a través da plataforma Moodle (<https://moovi.uvigo.gal/>) documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades do curso. Por esta razón os estudantes deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Diplomática e arquivística				
Materia	Diplomática e arquivística			
Código	002G251V01902			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Vaquero Díaz, María Beatriz			
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua clásica: Introducción á lingua e cultura latinas**

Materia	Lingua clásica: Introdución á lingua e cultura latinas			
Código	O02G251V01903			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Ledo Lemos, Francisco José			
Profesorado	Ledo Lemos, Francisco José			
Correo-e	ledolemos@uvigo.es			

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia das relixións				
Materia	Historia das relixións			
Código	002G251V01904			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Pérez Rodríguez, Francisco Javier Domínguez López, Ángel			
Profesorado	Domínguez López, Ángel			
Correo-e	adominguez@uvigo.es fjperez@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
Descrición	Análise xeral e global das diversas relixións e a súa evolución no tempo, desde as súas orixes aos noso días xeral			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B2	Comprender os procesos que se desenvolven en diversas escalas espazo-temporais e en diversos contextos socio-culturais
B5	Valorar as necesidades e problemas da sociedade e as aportacións (en termos de contribución efectiva) xeradas dende os ámbitos xeográfico-históricos, tendo en conta a necesaria igualdade social e entre sexos, a discapacidade e a educación para a paz
C13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais
C23	Capacidade de identificar e utilizar apropiadamente fontes de información para a investigación histórica
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D7	Capacidade de razoamento crítico
D8	Compromiso ético e responsabilidade social
D10	Atención á diversidade e multiculturalidade.
D16	Coñecemento doutras culturas

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Avaliación do proceso de construción dalgúns elementos esenciais da evolución humana	B2	C13	
Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna	B5	C13	D7 D8 D16
Análise crítico das tradicións historiográficas sobre temas controvertidos ou de interese xeral	B5	C13	D16
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes bibliográficas e das interpretacións historiográficas	B5	C13	D16
Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas	A3	C23	D4
Compromiso coa ética e responsabilidade social como cidadán e profesional	A3	B5	D10

Contidos

Tema	
1. Politeismos	1.1. Oriente Próximo 1.2. Grecia e Roma 1.3. Celtas e xermanos 1.4. América precolombina
2. Relixións de salvación	1.1. Zoroastrismo 1.2. Judaísmo 1.3. Cristianismo 1.4. Islam 1.5. Relixións dualistas

3. Vías de liberación e inmortalidade

- 3.1. Hinduísmo
- 3.2. Budismo
- 3.3. Taoísmo
- 3.4. Sintoísmo

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	14	14	28
Eventos científicos	2	1	3
Traballo tutelado	10	30	40
Seminario	13	26	39
Resolución de problemas de forma autónoma	3	9	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	10	12
Traballo	4	8	12
Presentación	1	2	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Sesión orientada a presentar a materia, tomar contacto co alumnado e reunir información sobre as súas competencias, motivacións e intereses
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia por parte do profesor e presentación das liñas básicas para o desenvolvemento das actividades relacionadas
Eventos científicos	Resérvanse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia
Traballo tutelado	Elaboración de traballos por parte dos alumnos a partir de fontes bibliográficas, ben de xeito individual ou ben en grupo, que deberán ser presentados e debatidos na aula. O seguemento realizarase mediante a plataforma Moovi e o Campus remoto.
Seminario	Reunións para a resolución de dúbidas sobre os contidos da materia, metodoloxía utilizada para a realización do traballo e revisión das probas de avaliación. O seguemento realizarase mediante a plataforma Moovi e o Campus remoto.
Resolución de problemas de forma autónoma	Traballo autónomo do alumnado consistente na realización de cuestionarios e exercicios sobre os contidos da materia na plataforma Moovi.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Seguimento do alumnado nas actividades orientadas á realización do traballo e ás dúbidas que poidan xurdir mentres leva a cabo a elaboración de ditos traballos tutelados. O seguemento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas de forma autónoma	Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado mediante a súa participación nas tarefas propostas na plataforma Moovi. Con elo dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna. Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes bibliográficas e das interpretacións historiográficas	10	B2 C13 D10 D16
Exame de preguntas de desenvolvemento	O alumnado examínase dos seus coñecementos sobre os contidos teóricos da materia. Con elo dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Avaliación do proceso de construción dalgúns elementos esenciais da evolución humana. Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna. Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes bibliográficas e das interpretacións historiográficas	40	B2 C23 D16

Traballo	Entrega, exposición e defensa na aula do traballo tutelado, avaliándose os seus contidos, estrutura, presentación, capacidade de síntese e análise crítica. Con elo dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas. Análise crítico das tradicións historiográficas sobre temas controvertidos ou de interese xeral. Compromiso coa ética e responsabilidade social como cidadán e profesional.	40	B5 C13 D7 D8 D10
Presentación	Exposición dos resultados obtidos no traballo de curso na que participarán tódolos integrantes do grupo, que serán cualificados de forma individual. Con elo se dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas. Análise crítico das tradicións historiográficas sobre temas controvertidos ou de interese xeral. Compromiso coa ética e responsabilidade social como cidadán e profesional.	10	A3 C23 D4 D10

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándoas como propias" (DLE-RAE).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de □avaliación global deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuadrimestre (artigo 19.4 do *Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo*).

Aqueles alumnos/as que non poidan acollerse á avaliación continua (que esixe a entrega en tempo e forma das tarefas propostas), serán avaliados dos contidos da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio, que representará o 30% restante. O devandito traballo deberá estar asignado, como mínimo, un mes antes da realización do exame oficial e entregarse coincidindo coa data fixada polo Centro para a súa realización en cada convocatoria. En todos os casos (modalidade presencial, semipresencial e opción no mencionado art. 3.10); para superar a materia requírese obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 na proba escrita (contidos teóricos e prácticos).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Filoramo, G.; Massenzio, M., Raveri, M.; Scarpi, P., **Historia de las religiones**, Crítica, 2007
 Jelen, T.G. e Wilcox, C. (eds.), **Religión y política: una perspectiva comparada**, Akal, 2006
 Smith, Hurson, **Las religiones del mundo**, Thassàlia, 1995

Bibliografía Complementaria

Coogan, M. D. (ed.), **Religiones del mundo**, Blume, 2004
 Lancano Salafranca, F., **Introducción a la cultura japonesa: pensamiento y religión**, Universidad de Valladolid, 2000
 Marzal, M. M. (ed.), **Religiones andinas**, Trotta, 2005

Recomendacións

Outros comentarios

Esta información será ofrecida a través de Moovi, polo que todos/as os/as alumnos/as deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia antiga do noroeste da Península Ibérica				
Materia	Historia antiga do noroeste da Península Ibérica			
Código	002G251V01905			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Reboreda Morillo, Susana María Brañas Abad, Rosa			
Profesorado	Brañas Abad, Rosa Reboreda Morillo, Susana María			
Correo-e	rbranas@uvigo.es rmorillo@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Coñecemento dos fundamentos básicos, principais acontecementos e procesos xerais de cambio acaecidos na sociedade do noroeste da Península Ibérica na idade antiga			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado
C19	Coñecemento da historia nacional propia
D3	Capacidade de organización e planificación
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D7	Capacidade de razoamento crítico

Resultados previstos na materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Análise crítica das tradicións historiográficas sobre temas controvertidos ou de interese	C12 C19	D7
Coñecemento da Historia, Historia da Arte e Xeografía de Galicia nunha perspectiva comparada	A5	C19
Elaboración e presentación, oral e escrita, dos traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas	A4	D3 D7
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes e das interpretacións historiográficas	C19	D4 D7

Contidos	
Tema	
Tema 1. Aspectos introductorios: Xeografía e etnografía galaicas. Fontes históricas	1.1. As referencias materiais ou arqueolóxicas. 1.2. As referencias textuais.
Tema 2. A Conquista romana do Noroeste	2.1. Os primeiros contactos con Roma (Guerras Lusitanas) 2.2. A conquista definitiva do Noroeste (Guerras Cántabras) 2.3. Instrumentos de pacificación e reorganización territorial (pactos de hospitalidade e patronato, edictos...)
Tema 3. O proceso de romanización e a Gallaecia romana.	3.1. Creación de instancias políticas e administrativas (a provincia, os conventus, as capitais) 3.2. Transformación da paisaxe política e xeográfica (do castro á vila) 3.3. Arqueoloxía da romanización (modelos de explotación territorial) 3.4. Ruralización e cristianización no solpor da Antigüidade.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	1	2	3
Lección maxistral	14	20	34

Presentación	6	20	26
Traballo tutelado	11	30	41
Eventos científicos	2	0	2
Obradoiro	6	6	12
Seminario	6	6	12
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	6	8
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	8	10
Autoavaliación	0	2	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o coñecemento previo do alumnado, así como a presentar a materia. Actividades na aula e/ou través da plataforma Moovi ou Aula remota
Lección maxistral	O material docente empregado na aula será subido con antelación á plataforma de teledocencia (Moovi), así como outros documentos con contidos teóricos que faciliten a comprensión do temario impartido. Exposición por parte do profesorado das claves fundamentais de cada un dos bloques temáticos.
Presentación	A exposición do traballo individual terá 20 minutos de duración máxima. Este traballo terá un seguimento constante por parte da docente quen marcará as pautas durante a súa elaboración. Moi importante a capacidade de síntese, expresión oral e soportes empregados. Exposicións na aula ou entrega dun documento coa presentación.
Traballo tutelado	Traballos realizados de xeito individual, orientados ao manexo de instrumentos de recompilación de información e de distintas fontes coas que se elabora a historia antiga. A asignación de traballos deberá quedar resolta no primeiro mes do cuadrimestre.
Eventos científicos	Dúas horas reservadas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia.
Obradoiro	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou completar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas. Actividades na aula ou a través da plataforma Moovi ou Aula remota
Seminario	Sesións orientadas ao seguimento e orientación sobre o estudo de contidos, preparación das actividades e probas de avaliación e á aclaración das diversas dúbidas que vaian xurdindo sobre aspectos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Seguimento individualizado das actividades orientadas á resolución dos traballos realizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (Moovi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).
Seminario	Aclaración de dúbidas sobre a materia, tanto dos aspectos teóricos como daqueles relacionados co seminario, traballos tutorizados individualmente ou en grupo. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (Moovi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).
Presentación	Previo á presentación, se se precisa, poderase asesorar sobre a maneira máis adecuada de levar a cabo a presentación. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (Moovi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Presentación	Un traballo individual sobre un aspecto da sociedades, relixión ou economía da Gallaecia romana. A exposición terá 20 minutos de duración máxima. Alumnado semipresencial: Podera optar por presentar o traballo na aula ou por entregar, xunto ao traballo escrito, un documento da presentación no soporte que elixa. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise crítica das tradicións historiográficas sobre temas controvertidos ou de interese xeral. Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes e das interpretacións historiográficas.	10		C12 C19	D4 D7
Traballo tutelado	Un traballo individual sobre un aspecto da sociedades, relixión ou economía da Gallaecia romana. A exposición terá 20 minutos de duración máxima. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Elaboración e presentación, oral e escrita, dos traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas. Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes e das interpretacións historiográficas.	10	A4	C19	D3 D7
Obradoiro	Análise e comentarios críticos das fontes que proporcionan o coñecemento da Historia Antiga: textos, iconografía e material arqueolóxico. Poderá complarse cun análise crítico dalgún documental visionado na aula e subido á plataforma. Con elo dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes históricas e das interpretacións historiográficas.	10		C19	D4 D7
Resolución de problemas e/ou exercicios	Versarán sobre contidos teóricos moi específicos; terase en conta a interpretación correcta da información xeográfica dos sistemas territoriais. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise crítico das tradicións historiográficas sobre temas controvertidos ou de interese xeral. Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso das fontes e das interpretacións historiográficas.	20		C12 C19	D4 D7
Exame de preguntas de desenvolvemento	O exame incluírá preguntas curtas e un comentario de texto. En ambos casos relacionados coa teoría exposta nas sesións maxistrais. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise crítica das tradicións historiográficas sobre temas controvertidos ou de interese xeral. Coñecemento da Historia, Historia da Arte e Xeografía de Galicia nunha perspectiva comparada.	40	A5	C12 C19	D4 D7
Autoavaliación	Valoración do traballo autónomo do alumnado mediante a realización de cuestionarios sobre os contidos da materia a través de Moodle. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento da Historia, Historia da Arte e Xeografía de Galicia nunha perspectiva comparada	10	A5	C19	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia é necesario obter nas probas de respostas (curta, longa, sesión maxistral) alomenos un 5 sobre 10.

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de □avaliación global deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuadrimestre (artigo 19.4 do *Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo*). Consistira nunha proba escrita con tres apartados: mapas mudos, preguntas curras e cuestións de desenvolvemento que suporá un 60% da cualificación. Un 20% estará constituído pola entrega das prácticas prestblecidas e un 20% dun traballo escrito sobre a sociedade, relixión ou economía da Gallaecia antiga.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arias Vilas, F., **A romanización de Galicia.**, O Castro, 1992

Bermejo Barrera, J.C., **Sociedade e relixión na Galicia antiga**, Lóstrego, 2008

Carballo Arceo, X., **Arqueoloxía de Galicia**, Nigratrea,

Fernández Calo, M., **Estado, poder e estruturas políticas na Gallaecia, séculos II a.C.-VIII d .C.**, Blukk, 2018

González García, F.J. (coor.), **Los pueblos de la Galicia Céltica**, Akal, 2009

Naveiro López, J., **El comercio antiguo en el NW peninsular: lectura histórica del registro arqueológico**, Museo Arqueológico e Histórico, 1991

- Núñez García, O., **Gallaecia christiana. De los antiguos cultos a la nueva religión (ss. I-IV)**, Andavira, 2010
- Pérez Losada, F., **Entre a cidade e a aldea: estudio arqueohistórico dos aglomerados secundarios romanos en Galicia**, Brigantium, Vol 13, 2002
- Rodríguez Colmenero, A. Ferrer Sierra, S., **La ruta marítima atlántica de época romana: entre Cale (Porto), Brigantium (Golfo Ártabro) y Oiaso (Irún)**, en V. Alonso, A.R. Colmenero, A. Goy (eds.). **El golfo Ártabro. Fragmentos de historia lit**, UDC, 2014
- Romero Masiá, A., Pose Mesura, X.M., **Galicia nos textos clásicos**, Padroado do Museo Arqueolóxico Provincial, 1988
- Suárez Piñeiro, A. M., **A vida cotiá na Galicia romana**, Lóstrego, 2006
- Bibliografía Complementaria**
- Alföldy, G., **Provincia Hispania Superior**, UDC, 2002
- Balbín Chamorro, P., **Hospitalidad y patronato en la Península Ibérica durante la antigüedad**, Junta de Castilla y León, 2006
- Brañas Abad, R., **Que foi dos Galigrecos. Apuntes de xeografía protohistórica galaica**, Minius nº 26, (pp.9-36), 2021
- González Soutelo, S., **El valor del agua en el mundo antiguo. Sistemas hidráulicos y aguas mineromedicinales en la Galicia romana**, Fundación Barrié de la Maza, 2011
- Morillo Cerdán, A., **Asentamientos militares y civiles en el origen del fenómeno urbano en el N y NE peninsulares**, Congreso Internacional sobre los Orígenes de la ci, 1999
- Rodríguez Colmenero, A (ed.), **Congreso Internacional sobre los Orígenes de la ciudad en el NW hispánico**, Deputación de Lugo, 2006
- Suárez Piñeiro, A.M., **Sobre el papel de las relaciones de clientela y patronato en la política de la tardía republicana romana**, Gallaecia, Nº 14-15, (pp.557-569), 1996
- Zubiaurre Ibáñez, E., **Estrategias de control y gestión de los paisajes mineros del noroeste de Hispania (siglos I-III d.C.)**. **Tesis doctoral**, Universidad Complutense, 2017

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Historia antiga da Península Ibérica/O02G251V01501

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través dos cursos Moodle da plataforma moovie, polo que todos o alumnado debe estar dado de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia da arte de Galicia				
Materia	Historia da arte de Galicia			
Código	002G251V01906			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Barriocanal López, María Yolanda			
Profesorado	Barriocanal López, María Yolanda			
Correo-e	barriocanal@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
Descrición xeral	Estudo e comprensión dos grandes acontecementos histórico-artísticos de Galicia dende a Idade Media ata o presente. O estudo preséntase mediante a análise das obras de arte máis relevantes, seleccionadas e interpretadas como un documento de excepción dos gustos estéticos e da mentalidade do pasado.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer o territorio (ambiente, sociedade, cultura) dende unha perspectiva diacrónica e sincrónica
B2	Comprender os procesos que se desenvolven en diversas escalas espazo-temporais e en diversos contextos socio-culturais
C5	Integración das dimensións espacial e temporal na explicación dos procesos territoriais
C12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado
C19	Coñecemento da historia nacional propia
C25	Visión diacrónica xeneral da Historia da Arte Universal
C26	Visión diacrónica rexional e completa dos fenómenos artísticos territoriais
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Aplicación dos coñecementos
D3	Capacidade de organización e planificación
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento
D6	Resolución de problemas e toma de decisións.
D7	Capacidade de razoamento crítico

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecemento da Historia, Historia da Arte e Xeografía de Galicia nunha perspectiva comparada	B1	C5 C12 C26		
Participación en seminarios, previa realización de lecturas, sobre un tema concreto.	B1	C5	D1 D4 D5 D6 D7	
Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, basados en fontes e bibliografía específicas	A2 A4		D1 D2 D3 D4 D5	
Coñecemento da contorna próxima, local e rexional, e da súa historia.	B1	C5 C26	D1	

Interpretación do medio próximo a partir do coñecemento do pasado.

A5 B1 C12

C19

Comparación da Historia e Historia da Arte de Galicia con procesos históricos similares no ámbito peninsular e europeo.

B1 C25
B2

Contidos

Tema

1. A Arte en Galicia durante a Idade Media	1.1. O Prerrománico: A Arte en Galicia durante a dominación sueva. Arte hispanovisigoda, asturiana, arte mozárabe ou de repoboación
2. Renacemento e Barroco	1.2. O Románico: Tipoloxías arquitectónicas. Pintura e outras manifestacións
3. Manifestacións artísticas na Idade Contemporánea	1.3. O Cister. O Protogótico e a arte Gótica: A arte do Mestre Mateo e a diáspora do seu obrador. Escultura monumental e funeraria
	2.1. O Renacemento. A asimilación da linguaxe clásica. O clasicismo
	2.2 O Barroco: As grandes aportacións deste estilo
	3. Revitalización plástica e novas tendencias nas artes

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	1	2
Lección maxistral	14	19	33
Saídas de estudo	10	12	22
Traballo tutelado	10	12	22
Eventos científicos	5	4	9
Seminario	5	10	15
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	26	29
Traballo	2	10	12
Observación sistemática	0	1	1
Cartafol/dossier	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Toma de contacto cos alumnos para a explicación do programa da materia, actividades a realizar e sistemas de avaliación
Lección maxistral	Clases teóricas nas que o profesor/a explica os contidos teóricos da materia coa axuda de proxeccións de imaxes, power point, documentos e outros recursos docentes
Saídas de estudo	Saídas de estudo fora do ámbito académico para un contacto directo coa obra de arte: visita a exposicións permanentes e temporais, coleccións e fondos museísticos, monumentos e conxuntos histórico-artísticos.
Traballo tutelado	Traballos dirixidos á profundización na materia e ao fortalecemento das capacidades analíticas e expositivas do alumno/a. Consisten na elaboración dun traballo, de carácter individual sobre a dimensión patrimonial dunha determinada parroquia, baseado na consulta das fontes documentais de arquivo (Libros de Fábrica e Libros de Visitas).
Eventos científicos	Saídas programadas para asistir a actividades docentes e divulgativas organizadas por museos ou outras institucións culturais. Reservaranse dúas horas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas polo Departamento de Historia, Arte e Xeografía de xeito que computan nas actividades dirixidas.
Seminario	Apoio á formación do alumnado, resolvendo as dúbidas en relación coa materia e orientación do seu estudo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas sobre os contidos da materia, a metodoloxía utilizada para a realización dos exercicios e revisión das probas de avaliación escritas. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (Moovi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).

Traballo tutelado Orientación e seguimento do alumno/a na aprendizaxe dos contidos da materia, atendendo ás consultas relativas ás actividades programadas, con especial atención á orientación e revisión dos traballos tutelados e sistemas de avaliación. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (Moovi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas de desenvolvemento	Valorarase a comprensión e asimilación dos contidos teóricos da materia. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento da Historia, Historia da Arte e Xeografía de Galicia nunha perspectiva comparada. Comparación da Historia e Historia de Arte de Galicia con procesos históricos similares no ámbito peninsular e europeo. Participación en seminarios, previa realización de lecturas, sobre un tema concreto.	40	B1 B2	C5 C12 C19 C25 C26	D6 D7	
Traballo	O alumnado deberá elaborar e entregar a través da plataforma Moodle un traballo relacionado coa materia. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Elaboración e presentación, oral e escrita de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas. Interpretación do medio próximo a partir do coñecemento do pasado.	30	A2 A4 A5	B1 C12 C19	D1 D2 D3 D4 D5	
Observación sistemática	Valoración do traballo autónomo do alumnado, a través da realización de tarefas relacionadas coas visitas de estudos. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento da Historia, Historia da Arte e Xeografía de Galicia nunha perspectiva comparada. Coñecemento da contorna próxima, local e rexional, e da súa historia.	10		B1 C5 C26	D1	
Cartafol/dossier	Informe das saídas de estudo programadas como complemento da materia. Con elo o alumnado dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Coñecemento dos elementos patrimoniais, tanto mobles como inmoables, e da súa relación co territorio.	20		B1 C5 C26	D1	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (Moovi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándoas como propias" (dle-rae).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estadísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de "avaliación global" deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 día hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo. Serán avaliados dos contidos do programa da material mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio, que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AAVV., **Historia del Arte Gallego**, 1ª ed., Alhambra, 1982

AAVV., **A Arte Galega. Estado da cuestión**, 1ª ed., Consello da Cultura Galega, 1990

AAVV., **Galicia. Arte (16 vols.)**, 1ª ed., Hércules ed., 1993

Bibliografía Complementaria

AAVV., **Galicia Renace**, 1ª ed., Xunta de Galicia, 1997

AAVV., **Galicia hoxe**, 1ª ed., Xunta de Galicia, 1997

AAVV., **O século XIX**, 1ª ed., Xunta de Galicia, 1997

AAVV., **Galicia románica e gótica**, 1ª ed., Xunta de Galicia, 1997

AAVV., **Artistas Gallegos. Escultores. Séculos XVI e XVII**, 1ª ed., Nova Galicia, 2004

AAVV., **Artistas gallegos: arquitectos (3 vols.)**, 1ª ed., Nova Galicia, 2002

BANGO TORVISO, Isidro, **Galicia Románica**, 1ª ed., Galaxia, 1987

BARRIOCANAL LÓPEZ, Yolanda, **La actividad escultórica n Ourense. Del Renacimiento al Barroco**, 1ª ed., CSIC-Grupo Marcelo Macías, 2016

BONET CORREA, Antonio, **La arquitectura en Galicia durante el siglo XVII**, 1ª ed., CSIC, 1984

FRANCO MATO, Ángela (coord.), **Patrimonio artístico de Galicia y otros estudios: homenaje al profesor Dr. Serafín Moralejo Álvarez (3 vols.)**, 1ª ed., Xunta de Galicia, 2004

GARCÍA-ALCAÑIZ JUSTE, Julia, **Arquitectura del Neoclásico en Galicia**, 1ª ed., Fundación Pedro Barrié de la Maza, 1989

GARCÍA IGLESIAS, José Manuel, **La pintura manierista en Galicia**, 1ª ed., Fundación Pedro Barrié de la Maza, 1986

GOY DIZ, Ana, **Artistas, talleres e gremios en Galicia (1600-1650)**, 1ª ed., Universidad de Santiago, 1958

GOY DIZ, Ana, **A actividade artística en Santiago: 1600-1648**, 2ª ed., Consello da Cultura Galega, 2007

MANSO PORTO, Carmen, **Arte gótica en Galicia: los dominicos**, 1ª ed., Fundación Pedro Barrié de la Maza, 1993

MONTERROSO MONTERO, Juan Manuel, **A pintura mural nas catedrais galegas: séculos XVI.XVIII**, 1ª ed., Tórculo ed., 2006

SICART JIMÉNEZ, Angel, **Pintura medieval: la miniatura**, 1ª ed., Universidad de Santiago, 1981

VALLE PÉREZ, José Carlos, **La arquitectura cisterciense en Galicia**, 1ª ed., Fundación Pedro Barrié de la Maza, 1982

VALLE PÉREZ, José Carlos (coord.), **Do tardogótico ó manierismo**, 1ª ed., Fundación Pedro Barrié de la Maza, 1995

VILA JATO, Mª Dolores, **Escultura manierista en Galicia**, 1ª ed., Caixa de Aforros Provincial de Ourense, 1983

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregárase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través dos cursos Moodle da plataforma TEM@, polo que todos os alumnos/as deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia medieval de Galicia				
Materia	Historia medieval de Galicia			
Código	002G251V01907			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Pérez Rodríguez, Francisco Javier			
Profesorado	Pérez Rodríguez, Francisco Javier			
Correo-e	fjperez@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.es			
Descrición	Coñecemento e comprensión dos caracteres específicos da sociedade medieval no antigo reino de Galicia xeral			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer o territorio (ambiente, sociedade, cultura) dende unha perspectiva diacrónica e sincrónica
B3	Obter as habilidades necesarias para rexistrar, analizar e interpretar a información relevante de índole xeográfica e histórica
C5	Integración das dimensións espacial e temporal na explicación dos procesos territoriais
C12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado
C13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais
C19	Coñecemento da historia nacional propia
C23	Capacidade de identificar e utilizar apropiadamente fontes de información para a investigación histórica
D3	Capacidade de organización e planificación
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento
D7	Capacidade de razoamento crítico
D9	Traballo en equipo en diversos contextos
D10	Atención á diversidade e multiculturalidade.

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento da contorna próxima, local e rexional, e da súa Historia	B1 C5 D10 C19
Comparación da Historia e Historia da Arte de Galicia con procesos históricos similares no ámbito peninsular e europeo	B1 C5 C12 C13
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes e das interpretacións historiográficas	A2 B3 C23 D5 A4 D7 A5
Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas	A4 B3 C23 D3 A5 D4 D9

Contidos	
Tema	
1.- Alta Idade Media (ss. V-X)	1.1.- Introducción a historia medieval de Galicia: historiografía e fontes 1.2.- A Galicia xermánica: o reino suevo e a cristianización (ss. V-VII) 1.3.- Galicia no reino de Asturias: política, economía, sociedade e cultura (ss. VIII-X)

2.- Plena Idade Media (ss. XI-XIII)	2.1.- A constitución do reino de Galicia e a integración na coroa de Castela 2.2.- A plenitude feudal: organización económica e social 2.3.- A igrexa e a cultura nos séculos XI a XIII
3.- Baixa Idade Media (ss. XIV-XV)	3.1.- Crise e recuperación na Galicia baixomedieval 3.2.- As transformacións na sociedade 3.3.- A guerra irmandiña 3.4.- O reino de Galicia ás portas da Modernidade

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	14	14	28
Eventos científicos	2	1	3
Seminario	2	2	4
Traballo tutelado	10	30	40
Obradoiro	11	24	35
Resolución de problemas de forma autónoma	3	9	12
Traballo	4	8	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	10	12
Presentación	1	2	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividade encamiñada a tomar contacto co alumando e presentar o programa da asignatura
Lección maxistral	Exposición polo profesorado dos contidos do programa, ofertando directrices teóricas e metodolóxicas.
Eventos científicos	Horas reservadas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia
Seminario	Reunións para o seguemento e aclaración de dúbidas sobre os contidos da materia
Traballo tutelado	Elaboración polo alumnado dun traballo baseado en fontes e bibliografía
Obradoiro	Sesións prácticas e de debate co obxectivo de prover ao alumnado de instrumentos e habilidades que faciliten a elaboración do traballo tutelado, ao que estarán dirixidas estas sesións
Resolución de problemas de forma autónoma	Traballo autónomo do alumnado consistente na realización de cuestionarios e exercicios sobre os contidos na plataforma MooVi

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Orientación e guía realizada durante a elaboración do traballo sobre as fontes primarias ofertadas e a elaboración do esquema de traballo, busca de bibliografía, elaboración da memoria e presentación dos resultados. Docencia presencial: seguemento na aula. Docencia non presencial: Aula virtual no Campus Remoto
Obradoiro	Sesóns específicas de exposición e debate sobre a metodoloxía empregada para a realización do traballo así como exposición e resolución de dúbidas sobre as cuestións que poidan xurdir na súa elaboración. Docencia presencial: seguemento na aula. Docencia non presencial: aula virtual no Campus Remoto. Todo o alumnado poderá seguir o curso na plataforma MooVi.
Seminario	Reunións para a resolución de dúbidas sobre os contidos da materia, metodoloxía utilizada para a realización de exercicios e revisión das probas de avaliación. O seguemento realizarase a mediante os seguintes recursos: plataforma MooVi e correo electrónico, para todo o alumnado; na aula, para a docencia presencial, e na aula virtual do Campus Remoto para a docencia non presencial.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas de forma autónoma	Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado mediante a súa participación nas tarefas propostas na plataforma MooVi. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecemento da contorna próxima, local e rexional, e da súa Historia.	10	B1 C5 D10 C19

Traballo	Avaliaranse os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos polo alumnado na realización e estruturación do traballo. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes e das interpretacións historiográficas.	40	A2 A4 A5	C23	D5 D9
Exame de preguntas de desenvolvemento	O alumnado examínase dos seus coñecementos sobre os contidos teóricos da materia. Con elo dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Coñecemento da contorna próxima, local e rexional, e da súa Historia. Comparación da Historia e Historia da Arte de Galicia con procesos históricos similares no ámbito peninsular e europeo.	40		B1 C5 C12 C19	D10
Presentación	Exposición dos resultados obtidos no traballo de curso, na que participarán tódolos integrantes do grupo, que serán cualificados de forma individual. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes e das interpretacións historiográficas.	10	A2 A4 A5	C23	D5 D9

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi,UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e será cualificada cun cero calquera proba ou exame no que se "copien no sustancial obras alleas, dándoas como propias" (DLE-RAE).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estadísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de □avaliación global deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do *Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo*).

Aqueles alumnos/as que non poidan acollerse á avaliación continua (que esixe a entrega en tempo e formadas tarefas propostas), serán avaliados dos contidos da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio, que representará o 30% restante. O devandito traballo deberá estar asignado, como mínimo, un mes antes da realización do exame oficial e entregarse coincidindo coa data fixada polo Centro para a súa realización en cada convocatoria. En todos os casos (modalidade presencial, semipresencial e opción non mencionado art. 3.10); para superar a materia requírese obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 na proba escrita (contidos teóricos e prácticos).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Andrade Cernadas, J.M. e Pérez Rodríguez, F.J., **Galicia medieval**, Vía Láctea, 1996
Portela, E. e Pallares, Mª C., **Nova historia de Galicia. Idade Media**, Tambre, 2000
Rodríguez González, A., **Las fortalezas de la mitra compostelana y los irmandiños**, Fundación Barrié de la Maza, 1984

Bibliografía Complementaria

- Portela, E. e Pallares, Mª C., **A gran historia de Galicia. Tomo IV e V**, Arrecife, 2007
Portela, E. e Pallares, Mª C., **De Galicia en la Edad Media. Sociedad, espacio y poder**, Xunta de Galicia, 1993
García Oro, J., **Galicia en los siglos XIV y XV**, Fundación Barrié de la Maza, 1987
Pallares, Mª C. e Portela, E., **Atlas histórico de Galicia. H^a Medieval**, Nigratrea, 1998
Pérez Rodríguez, F.J., **Historia medieval de Galicia: balance historiográfico, Minius, vol. 18**, Universidade de Vigo, 2010
López Carreira, A., **A cidade medieval galega**, A Nosa Terra, 1999
López Carreira, A., **Os Irmandiños : textos, documentos e bibliografía**, A Nosa Terra, 1991

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Historia medieval universal/O02G251V01304

Historia medieval da Península Ibérica/O02G251V01503

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase a través da plataforma Moodle (<http://moovi.uvigo.es>) documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades do curso. Por esta razón os estudantes deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xeografía de Galicia				
Materia	Xeografía de Galicia			
Código	002G251V01908			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	de Uña Álvarez, Elena Pilar			
Profesorado	de Uña Álvarez, Elena Pilar			
Correo-e	edeuna@uvigo.gal			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Estudo xeral dos elementos, dos procesos e das configuracións territoriais de Galicia. Achegamento ao coñecemento e interpretación da súa realidade xeográfica, especialmente no marco europeo. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer o territorio (ambiente, sociedade, cultura) dende unha perspectiva diacrónica e sincrónica
B3	Obter as habilidades necesarias para rexistrar, analizar e interpretar a información relevante de índole xeográfica e histórica
C4	Conciencia crítica da relación entre os fenómenos xeográficos, físicos e humanos, a diferentes escalas territoriais
C5	Integración das dimensións espacial e temporal na explicación dos procesos territoriais
C18	Coñecemento e habilidade para usar os instrumentos de recompilación de información tales como catálogos bibliográficos, inventarios de arquivo e referencias electrónicas
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Aplicación dos coñecementos
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento
D6	Resolución de problemas e toma de decisións.
D8	Compromiso ético e responsabilidade social
D9	Traballo en equipo en diversos contextos
D13	Iniciativa e espírito emprendedor
D15	Sensibilidade a temas ambientais.

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento da contorna próxima, local e rexional, e da súa Historia	A3 B1 C4 D1 C5 D2 D4
Participación en seminarios, previa realización de lecturas, sobre un tema concreto	A5 B1 C5 D1 D4 D5 D8 D15
Interpretación do medio próximo a partir do coñecemento do pasado.	A3 B3 C5 D1 D5

Contidos

Tema

1. Introducción	1.1 Conceptos básicos 1.2 Dimensións diferenciais
2. Identidade do territorio	2.1 Referentes 2.2 Ámbitos estratéxicos
3. Unidades dinámicas	3.1 Áreas funcionais 3.2 Patrimonio, sociedade, cultura

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	1	3
Lección maxistral	13	10	23
Eventos científicos	6	3	9
Estudo de casos	6	6	12
Traballo tutelado	3	20	23
Saídas de estudo	10	8	18
Exame de preguntas obxectivas	4	20	24
Traballo	2	20	22
Observación sistemática	2	10	12
Presentación	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades para detectar coñecementos previos, intereses e motivacións do alumnado. Presentación dos obxectivos, contidos, metodoloxía e desenvolvemento da materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Eventos científicos	Conferencias, faladoiros, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por relatores de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia.
Estudo de casos	Análise das condicións e da dinámica dunha situación ou problemática relativa os contidos da materia.
Traballo tutelado	Realización dunha investigación sobre a temática da materia, elaborando un documento que reflicte as hipóteses, procedementos e resultados.
Saídas de estudo	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Saídas de estudo	A atención personalizada consistirá no acompañamento e motivación activa na actividade, o desenrolo da capacidade de atención/observación participativa e o apoio para o uso de técnicas ou instrumentos específicos. Docencia presencial: in situ. Todo o alumnado: na plataforma de teledocencia Moodle (foro de avisos, noticias e dúbidas).
Actividades introdutorias	A atención personalizada consistirá na orientación do nivel de aprendizaxe requirido, a introducción os materiais, a resolución de dúbidas e a explicación da dinámica do desenvolvemento da materia. Docencia presencial: na aula. Todo o alumnado: na plataforma de teledocencia Moodle (foro de avisos, noticias e dúbidas).
Traballo tutelado	A atención personalizada consistirá nas orientacións específicas, resolución de dúbidas ou problemas no desenvolvemento das secuencias de aprendizaxe. Todo o alumnado: na plataforma de teledocencia Moodle. Docencia presencial: na aula.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas obxectivas	O alumnado responderá a preguntas directas sobre aspectos concretos vistos no ámbito da materia, nas que a resposta é breve. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Coñecemento da contorna próxima, local e rexional, e da súa Historia	40	A3	B1 C5	C4 D2 D4	D1 D2 D4
Traballo	O alumnado elaborará un traballo ou informe tutelado pola docente que pode estar relacionado cos contidos ou coas actividades de campo. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas	40		B1 B3	C5 C18	D2 D4 D5 D6 D8 D9 D13 D15
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática para describir e rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado, valorando aprendizaxes e accións (orde, precisión, destreza, eficacia, participación activa) a través do traballo autónomo en todos os escenarios docentes. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Interpretación do medio próximo a partir do coñecemento do pasado e participación en seminarios, previa realización de lecturas, sobre un tema concreto.	10	A3 A4 A5	B1 B3	C5	D1 D4 D5 D8 D15
Presentación	O alumnado fará unha exposición do traballo ou informe tutelado pola docente que pode estar relacionado cos contidos ou coas actividades de campo. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas	10		B1 B3	C5 C18	D2 D4 D5 D6 D8 D9 D13 D15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Establécense dous sistemas de avaliación: continua (probos e actividades desenvolvidas ao longo do cuatrimestre) e global (datos oficiais de exame para cada oportunidade de avaliación establecida no calendario académico), entre os que o alumnado poderá elixir. Para superar a avaliación continua o alumnado deberá acadar una calificación mínima do 50% en cada un dos ítems de avaliación. En caso de non acadar a calificación mínima nalgún dos ítems de avaliación, a máxima nota posible será a máis alta dentro do suspenso (Artigo 32.2 do Regulamento sobre a Avaliación da Universidade de Vigo, do 2023).

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma deteledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándoas como propias" (dle-rae).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de "avaliación global" deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo, do 2023). O estudantado que opte pola modalidade de avaliación global será avaliado do programa da materia mediante una proba teórica (40%) e un traballo obrigatorio a consensuar co profesorado (60%)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Piñeira, M.J. y Santos, J.M., **Xeografía de Galicia**, 1, Xerais, 2011

Varios Autores, **Atlas de Galicia**, 1, Xunta de Galicia, 2001

Varios Autores, **Patrimonio Geológico de Galicia**, 1, Enresa, 2004

IGE, **Instituto Galego de Estatística**, <https://www.ige.eu/web/index.jsp?idioma=gl>, Acceso 2002

SITGA, **Información Xeográfica de Galicia**, <http://mapas.xunta.gal/portada>, Acceso 2022

CMAOT, **Catálogo das Paisaxes de Galicia**, <https://mapas.xunta.es/visores/paisaxe/>, Acceso 2022

AGADER, **Axencia Galega de Desenvolvemento Rural**, <https://agader.xunta.gal/es>, Acceso 2022

Xunta de Galicia, **Augas de Galicia**, <https://augasdeg Galicia.xunta.gal/>, Acceso 2022

CHMS, **Confederación Hidrográfica Miño-Sil**, <https://www.chminosil.es/gl/>, Acceso 2022

Bibliografía Complementaria

Cànoves, G. et al., **Turismo de interior: renovarse o morir**, 1, PUV, 2014

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente describe as liñas xerais da materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica do grupo ou pola relevancia de situacións que poidan xurdir.

Ao longo do curso entregarase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través dos cursos Moodle da plataforma MooVi, polo que todos os alumnos/as deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Mentalidade, identidade e cambio social				
Materia	Mentalidade, identidade e cambio social			
Código	002G251V01910			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Campos Álvarez, José Ramón			
Profesorado	Campos Álvarez, José Ramón			
Correo-e	xrcampos@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal			
Descrición xeral	Análise xeral dos procesos e elementos mentais e ideolóxicos que conforman a identidade das sociedades, así como os cambios que se produciron no transcurso do tempo. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
B2	Comprender os procesos que se desenvolven en diversas escalas espazo-temporais e en diversos contextos socio-culturais
B5	Valorar as necesidades e problemas da sociedade e as aportacións (en termos de contribución efectiva) xeradas dende os ámbitos xeográfico-históricos, tendo en conta a necesaria igualdade social e entre sexos, a discapacidade e a educación para a paz
C17	Capacidade de ler textos historiográficos e documentos orixinais na propia lingua así como de transcribir, resumir e catalogar información de forma pertinente
C18	Coñecemento e habilidade para usar os instrumentos de recompilación de información tales como catálogos bibliográficos, inventarios de arquivo e referencias electrónicas
D3	Capacidade de organización e planificación
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento
D9	Traballo en equipo en diversos contextos
D16	Coñecemento doutras culturas

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Avaliación do proceso de construción dalgúns elementos esenciais da evolución humana	B2	D16
Análise dos comportamentos humanos e as estratexias de distintas institucións e organizacións sociais, políticas e relixiosas ao longo da Historia	B2	
Respecto a outras culturas e modos de entender ao home e á súa contorna	A4	B5
Participación en seminarios, previa realización de lecturas, sobre un tema concreto.	A4	C17
Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas.	C18	D3 D5 D9

Contidos

Tema	
1. Introducción á Historia Social e das Mentalidades. Humanismo e ciencia.	1.1 As viaxes de descuberta: Unha nova visión do mundo.
2. Pensamento, Cultura e Identidade en América.	2.1 De Bolívar ao Bolivarianismo do século XXI. 2.2 Novas ideoloxías e novas identidades. Conflitividade social e violencia política. Indixenismo. 2.3 A música na cultura: A canción revolucionaria.

3. Migracións na época contemporánea: O caso galego.
- 3.1 Causas. Mentalidade de ida e volta. Influencia e cambios nas sociedades de acollida e de orixe.
- 3.2 Asociacionismo e identidade cultural.
- 3.3 Os retornados, entre a idea de cambio e a adaptación.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	30	45
Obradoiro	10	10	20
Traballo tutelado	10	20	30
Seminario	5	15	20
Resolución de problemas	8	2	10
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	22	24
Observación sistemática	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición das liñas de interpretación e desenvolvemento dos temas que forman parte do programa de contidos.
Obradoiro	Actividades orientadas á resolución de exercicios prácticos na aula relacionados cos contidos introducidos nas sesións maxistrais que inclúan a resolución de comentarios e composicións de texto histórico, mapas históricos e análise e interpretación de materiais gráficos e dixitais.
Traballo tutelado	Supervisión, dirección e resolución de problemas derivados da realización de traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado orientados ao achegamento aos instrumentos de recompilación de información. Deberán estar asignados inexcusamente antes do remate do primeiro mes do cuadrimestre.
Seminario	Discusión e resolución de problemas xurdidos na realización dos traballos prácticos e nas clases maxistrais.
Resolución de problemas	Sesións orientadas ao seguimento e orientación sobre o estudo dos contidos, a preparación das actividades e probas de avaliación e a realización dos traballos.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Discusión e resolución de problemas xurdidos na realización dos traballos prácticos e nas clases maxistrais. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (Moovi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e no seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).
Resolución de problemas	Explicación das liñas xerais dos traballos persoais, revisión dos materiais utilizados polo alumnado e resolución de dúbidas. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (Moovi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e no seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).
Obradoiro	Explicación das liñas xerais dos traballos persoais indicados. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (Moovi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e no seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en Moovi).

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Obradoiro	Presentación e entrega, nas datas sinaladas e conforme aos parámetros indicados (de análise e crítica) dos exercicios prácticos (lecturas, comentarios de texto, material gráfico e dixital) marcados polo profesor. O que dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas. Respecto a outras culturas e os modos de entender o home a súa contorna.	20	B5 C17
Traballo tutelado	As sesións de traballo tutelado avaliaranse mediante a realización dun traballo a desenrolar sobre algún tema do programa. O que dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en bibliografía específica.	30	C18 D3 D5 D9

Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización dunha proba na que se valorarán os coñecementos teóricos sobre diversos aspectos da materia, a capacidade de estruturación e relación dos contidos, así como a claridade expositiva. O que dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Avaliación do proceso de construción dalgúns elementos esenciais da evolución humana. Analise dos comportamentos humanos e as estratexias de distintas institucións e organizacións sociais, políticas e relixiosas ao longo da Historia.	40	B2	D16
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática para describir e rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado. Avaliación continua do seu traballo autónomo, a través da realización das actividades e probas que conforman a programación da materia. O que dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Coñecemento da Historia das mentalidades nunha perspectiva comparada	10	A4	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos.

Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. As actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan acceder á mesma porcentaxe da nota. O seguimento individualizado da participación do alumno a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

O estudante deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/s docente/s dispoñan como imprescindibles.

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de avaliación global deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo).

Aqueles estudantes que non podan acollerse á avaliación continua, serán avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio que representará un 30% desta.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

DUBY, G., **Historia de la vida privada**, 1ª, Crítica, 1991

Bibliografía Complementaria

ANDRÉS GARCÍA, M., **Indigenismo, Izquierda, Indio, Perú, 1900-1930**, 1ª, UNIA, 2010

CAGIAO VILA, P. (coord.), **A emigración galega a América do Sur**, 1ª, Hércules, 2013

DUBY, G., **Historia de las mujeres en occidente**, 1ª, Taurus, 1991-1993

ELLIOTT, J., **España, Europa y el mundo de ultramar**, 1ª, Taurus, 2009

GARCÍA JORDÁN, P. (coord.), **La articulación del Estado en América Latina. La construcción social, económica, política y simbólica de la nación, siglos XIX-XX**, 1ª, Universitat de Barcelona, 2013

MARTÍNEZ RUIZ, E., **La vuelta al mundo de Magallanes y Elcano. La gran odisea naval**, 1ª, Los Libros de la Catarata, 2022

MORANT, I. (dir.), **Historia de las mujeres en España y América Latina**, 1ª, Cátedra, 2006

SIXIREI, C.; CAMPOS, X.R. y FERNÁNDEZ, E., **Asociacionismo Galego (2 Vols)**, 1ª, Xunta de Galicia, 2001

SIXIREI PAREDES, C., **Navegar é preciso**, 1ª, Ir Indo Universitaria, 2020

VILLARES, R., **Historia da emigración galega a América**, 1ª, Xunta de Galicia, 1996

VOUVELLE, M., **Ideoloxías y Mentalidades**, 1ª, Ariel, 1985

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Historia de América contemporánea/O02G251V01901

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Historia de América contemporánea/O02G251V01901

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia de América precolombina e colonial/O02G251V01105

Historia contemporánea universal/O02G251V01403

Historia moderna universal/O02G251V01402

Outros comentarios

É necesario que o alumno/a sexa capaz de ler en portugués e inglés.

Ao longo do curso entregarase a través da plataforma Moodle (<https://moovi.uvigo.gal>) documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades do curso. Por esta razón os estudantes deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia contemporánea de Galicia				
Materia	Historia contemporánea de Galicia			
Código	002G251V01911			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Prada Rodríguez, Julio Velasco Martínez, Luis			
Profesorado	Velasco Martínez, Luis			
Correo-e	luis.velasco.martinez@uvigo.es jprada@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	Coñecemento dos principais acontecementos e os procesos xerais de cambio e continuidade da acontecidos en Galicia ao longo da Idade Contemporánea en perspectiva diacrónica.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer o territorio (ambiente, sociedade, cultura) dende unha perspectiva diacrónica e sincrónica
C17	Capacidade de ler textos historiográficos e documentos orixinais na propia lingua así como de transcribir, resumir e catalogar información de forma pertinente
C18	Coñecemento e habilidade para usar os instrumentos de recompilación de información tales como catálogos bibliográficos, inventarios de arquivo e referencias electrónicas
C19	Coñecemento da historia nacional propia
C23	Capacidade de identificar e utilizar apropiadamente fontes de información para a investigación histórica
D1	Capacidade de análise e síntese
D3	Capacidade de organización e planificación
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento
D7	Capacidade de razoamento crítico
D9	Traballo en equipo en diversos contextos
D12	Capacidade para imprevistos, creatividade e lideranza

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento da contorna próxima, local e rexional, e da súa Historia	B1 C19 D1
Análise crítico das tradicións historiográficas sobre temas controvertidos ou de interese xeral	C17 D7
Participación en seminarios, previa realización de lecturas, sobre un tema concreto	A4 D5 D9
Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas	A3 C18 C23 D3 D4 D12
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas.	C18

Contidos	
Tema	
1. Poboación e sociedade na Galicia contemporánea.	1.1. A evolución demográfica 1.2. A sociedade galega entre a crise do Antigo Réxime e os inicios do Estado Liberal. 1.3. Clases e movementos sociais (1876-1936). 1.4. A sociedade galega do franquismo aos nosos días.

2. A economía galega durante a Idade Contemporánea.	2.1. Os sectores agrario e pesqueiro. 2.2. A propiedade da terra na Galicia contemporánea. 2.3. Os sectores industrial e de servizos.
3. A evolución política de Galicia na idade contemporánea.	3.1. A crise política e a implantación do liberalismo (1780-1874). 3.2. Restauración, Ditadura e República (1874-1936). 3.3. Franquismo, transición e consolidación da autonomía en Galicia. 3.4. O galeguismo político.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	12	36	48
Eventos científicos	2	0	2
Seminario	18	27	45
Traballo tutelado	5	35	40
Resolución de problemas de forma autónoma	2	2	4
Resolución de problemas	3	0	3
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	0	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Observación sistemática	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Explicación dos contidos da materia polo profesor.
Eventos científicos	Asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia
Seminario	Actividade enfocada ao traballo individual ou en grupo sobre un tema específico a partir de materiais de diversa natureza co obxectivo de afondar nunha selección de contidos de especial dificultade ou relevancia introducidos ou non nas sesións maxistras.
Traballo tutelado	Traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado orientados ao achegamento aos instrumentos de recompilación de información e ás fontes propias da época contemporánea. Deberán estar asignados inexcusamente antes do remate do primeiro mes do cuadrimestre.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades orientadas á resolución de problemas e/ou exercicios na aula relacionados cos contidos introducidos nas sesións maxistras que inclúan a resolución de forma autónoma de comentarios e composicións de texto histórico, mapas históricos, análise e interpretación de materiais gráficos, etc.
Resolución de problemas	Sesións orientadas á formulación de cuestións relacionadas coa materia nas que o alumnado, baixo a supervisión do profesorado e co seu seguimento e orientación, debe desenvolver as solucións axeitadas para a resolución do problema ou exercicio presentado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: TODO O ALUMNADO: Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle (MooVi, Uvigo). ALUMNADO PRESENCIAL: seguimento na aula e nas titorías. ALUMNADO NON PRESENCIAL: aula virtual (enlace MooVi).
Traballo tutelado	A atención personalizada consistirá na resolución de dúbidas e revisión dos materiais utilizados polo alumnado. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: TODO O ALUMNADO: Curso Virtual na plataforma de teledocencia Moodle (MooVi, Uvigo). ALUMNADO PRESENCIAL: seguimento na aula e nas titorías. ALUMNADO NON PRESENCIAL: aula virtual (enlace MooVi).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	Selección, presentación, análise e crítica dos materiais traballados. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Participación en seminarios, previa realización de lecturas, sobre un tema concreto.	20	A4 D5 D9

Traballo tutelado	Presentación, defensa e entrega, nas datas sinaladas e conforme aos parámetros indicados, dos traballos realizados de xeito individual ou en grupo polo alumnado. Valorarase o marco teórico, a estrutura e articulación do traballo, a reflexión crítica sobre as fontes e a bibliografía e a presentación e exposición formal do mesmo. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en bibliografía específica e análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes históricas e das interpretacións historiográficas.	25	A3 C18 D3 C23 D4 D12
Resolución de problemas de forma autónoma	Presentación e entrega, nas datas sinaladas e conforme aos parámetros indicados, dos exercicios prácticos sinalados. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Análise crítico das tradicións historiográficas sobre temas controvertidos ou de interese xeral	5	C17 D7
Exame de preguntas de desenvolvemento	Valoraranse os coñecementos teóricos de la materia, a estruturación lóxica das ideas, a conciencia evolutiva dos distintos procesos históricos, a claridade expositiva, o espírito crítico, a madurez do estilo literario (sintaxe, léxico, ortografía, etc.) e a coherencia expositiva a través de dúas probas de avaliación que poderán incluír tanto probas de contido teórico como comentarios de textos, mapas e gráficas, composicións de texto histórico, etc. Para superar a materia será preciso acadar, en ambas as dúas probas, unha cualificación de cando menos 5 puntos sobre 10. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Coñecemento da contorna próxima, local e rexional, e da súa Historia.	40	
Observación sistemática	Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado e da súa participación activa, a través da realización das actividades e probas que conforman a programación da materia. Para o seu control é imprescindible a entrega dunha ficha por parte do alumnado antes de rematar a primeira quincena do cuadrimestre. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas.	10	A4

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua. Así mesmo, deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e, no seu caso, o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándolas como propias" (dle-rae).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, participación en foros, etc.).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de avaliación global deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuadrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo), examinarase de todo o programa da materia, o cal deberá preparar a partir da bibliografía básica sinalada, mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e do resto das actividades prácticas fixadas no curso, que suporarán en conxunto un 30% da nota. Todas estas probas, no caso de que así o requiran, deberán estar asignadas, como mínimo, un mes antes da realización do exame oficial de cada convocatoria ou oportunidade e entregaranse non máis aló da data de realización do mesmo en cada una destas. En todos os casos (modalidade presencial, semipresencial e opción polo mencionado art. 64.g), para superar a materia, requírese obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 tanto na parte teórica como en cada unha das probas que conforman a parte práctica.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Juana, J. de, e J. Prada (eds.), **Historia Contemporánea de Galicia**, Ariel, 2005

Bibliografía Complementaria

Barreiro Fernández, X. R. (Rodríguez Iglesias, Francisco, dir.), **Gallicia. Historia (Tomos V e VI)**., Hércules de Ediciones, 1991

Domínguez Castro, L. e G. Constenla, **Tempos de sermos**, Servizo de Publicacións da Universidade de Vigo, 2002

Barreiro Fernández, X. R., **Historia Contemporánea de Galicia**, Gamma, 1983

Juana, J. de, e J. Prada, **El galleguismo: Historia y Textos. De los orígenes a la Declaración de Barcelona**, Obradoiro de Historia de Galicia, 2002

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades, polo que todo o alumnado deberá estar dado de alta na plataforma de teledocencia e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia moderna de Galicia				
Materia	Historia moderna de Galicia			
Código	002G251V01912			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	López Díaz, María			
Profesorado	López Díaz, María			
Correo-e	marial@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	Coñecemento dos fundamentos básicos, principais acontecementos e procesos xerais de cambio acaecidos na sociedade galega da Idade Moderna.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer o territorio (ambiente, sociedade, cultura) dende unha perspectiva diacrónica e sincrónica
B3	Obter as habilidades necesarias para rexistrar, analizar e interpretar a información relevante de índole xeográfica e histórica
C12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado
C13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais
C17	Capacidade de ler textos historiográficos e documentos orixinais na propia lingua así como de transcribir, resumir e catalogar información de forma pertinente
C19	Coñecemento da historia nacional propia
C23	Capacidade de identificar e utilizar apropiadamente fontes de información para a investigación histórica
D1	Capacidade de análise e síntese
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecemento da contorna próxima, local e rexional, e da súa contorna	B1	C19	D1	
Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partir do uso de fontes e das interpretacións historiográficas		C17 C23	D5	
Participación en seminarios, previa realización de lecturas, sobre un tema concreto	A4	C12	D5	
Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas	A3	B3	C13	D4

Contidos

Tema	
1. O medio e as bases socioeconómicas	1.1. O territorio e a identidade do reino 1.2. A poboación 1.3. A sociedade 1.4. As actividades e sectores económicos
2. Cultura e mentalidades	2.1. A cultura material, os costumes e mentalidades 2.2. A cultura letrada, o reformismo e a Ilustración
3. O modelo e a dinámica política: poderes e institucións	3.1. Os poderes do reino, un microcosmos corporativo 3.2. O poder soberano: poderes e institucións reais no reino 3.3. Galicia no contexto da Monarquía hispánica: dos Reis Católicos a Guerra de Independencia

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
--	---------------	--------------------	--------------

Lección maxistral	15	30	45
Traballo tutelado	10	16	26
Resolución de problemas	7	14	21
Obradoiro	6	10	16
Eventos científicos	2	0	2
Seminario	6	0	6
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	20	22
Exame de preguntas obxectivas	2	6	8
Observación sistemática	0	4	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Explicación por parte do docente dos contidos teóricos do temario ou dunha parte do mesmo, salientando para o resto as liñas básicas que permitirán o desenvolvemento das actividades dirixidas relacionadas cos mesmos.
Traballo tutelado	Elaboración de traballos polo alumnado a partir de fontes bibliográficas, de xeito individual ou ben en grupo, que deberán ser expostos e debatidos na aula
Resolución de problemas	Elaboración de traballos relacionados cos contidos do temario nas sesións maxistras, entre os que se inclúen a realización de distintos tipos de exercicios prácticos e resolución de problemas. Tamén algunhas sesións de traballo con fontes da época moderna (no propio arquivo ou ben na aula).
Obradoiro	Actividades encamiñadas ao traballo intensivo do alumnado co obxectivo de afondar nos contidos dun tema, aspecto ou asunto concreto do programa, debido a súa especial dificultade, interese ou oportunidade. Implicará a lectura ou manexo de bibliografía específica. Dentro das mesmas inclúense dous seminarios programados.
Eventos científicos	Horas reservadas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas polo Departamento de Historia, Arte e Xeografía ou ben pola Facultade de Historia.
Seminario	Sesións encamiñadas a orientar e asesorar o alumnado sobre o estudo dos contidos, a realización de traballos e actividades dirixidas e a preparación das probas de avaliación

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	A atención personalizada consistirá en resolver as dúbidas relacionadas coa lectura e análise dos diversos materiais que formarán parte dos exercicios prácticos. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).
Traballo tutelado	A atención personalizada consistirá en resolver as dúbidas relacionadas coa lectura e análise dos diversos materiais que formarán parte dos exercicios prácticos. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).
Seminario	A atención personalizada consistirá en resolver as dúbidas relacionadas coa lectura e análise dos diversos materiais que formarán parte dos exercicios prácticos. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).
Resolución de problemas	A atención personalizada consistirá en resolver as dúbidas relacionadas coa lectura e análise dos diversos materiais que formarán parte dos exercicios prácticos. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Os contidos impartidos nas leccións maxistras avalíaranse mediante a realización dun examen que inclúe preguntas de resposta curta e pechadas con diferentes alternativas de resposta ou ben preguntas cortas. Valoraranse os coñecementos teóricos e prácticos sobre a materia, así como a capacidade de relación dos contidos. Para superar a materia será preciso acadar unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: coñecemento da contorna próxima, local e rexional, e da súa historia dende una perspectiva sincrónica e diacrónica.	40	B1 C19 D1

Traballo tutelado	Presentación e entrega, na data sinalada, do traballo realizado de xeito individual ou en grupo polo alumnado. Serán expostos o defendidos na aula. Valorarase o marco teórico, os contidos do mesmo, a estrutura, a claridade expositiva, a presentación, capacidade de síntese e análise crítica. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais e colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas.	25	A3 B3 C13 D4
Resolución de problemas	Presentación e entrega, nas datas sinaladas, dun dossier cos exercicios prácticos e actividades dirixidas realizadas na aula ou no arquivo segundo os criterios establecidos. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: análise e valoración dos conceptos e o uso de fontes e das interpretacións historiográficas.	15	C17 D5 C23
Obradoiro	Presentación, análise e crítica dos materiais traballados nos seminarios. Valorarase a capacidade de traballo, razocinio, fomento e participación no debate. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: participación en seminarios, previa realización de lecturas, sobre un tema concreto.	10	A4 C12 D5
Observación sistemática	Avaliación continua do traballo autónomo do alumnado, a través da realización e presentación en tempo e forma das distintas tarefas establecidas nas sesións teóricas e prácticas, seminarios, titorías e outras actividades. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: elaboración de traballos básicos e de iniciación.	10	B1 C19 D1

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade necesarios para a avaliación continua, así como facer a entrega en tempo e forma de todas as tarefas asociadas. Igualmente, deberá acudir e realizar as probas que o profesorado dispoña como imprescindibles. O seguimento realizarase a través dos seguintes recursos: Curso virtual na plataforma Moodle (MooVi, UVigo) e correo electrónico. Docencia presencial: seguimento na aula e o seminario de informática da facultade. Docencia non presencial: Campus Remoto (enlace en MooVi).

Os estudantes que se acollan á modalidade semipresencial poderán seguir a materia a través do Curso Virtual na plataforma de teledocencia MooVi, da Universidade de Vigo, que permitirá o acceso aos materiais precisos para a adquisición das competencias e a consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos. A utilización dos materiais postos a disposición do alumnado a través de MooVi deberá respectar os dereitos de autor/a e serán cualificados cun cero calquera proba ou exame nos que se "copien no sustancial obras alleas, dándolas como propias" (dle-rae).

Para todo o alumnado especificaranse en MooVi as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido. O seguimento individualizado da participación de cada estudante a través das TIC farase a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña, etc.).

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a modalidade de avaliación global deberán comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do *Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado* da Universidade de Vigo). Estes alumnos serán avaliados dos contidos da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio que respresentará o 30% restante. O devandito traballo deberá estar asinado, como mínimo, un mes antes da realización do exame oficial e entregarse coincidindo coa data fixada polo Centro para a realización do mesmo en cada convocatoria. En todos os casos (modalidade presencial, semipresencial e opción de avaliación global), para superar a materia, requírese obter unha cualificación mínima de 5 puntos sobre 10 na proba escrita (contidos teóricos e prácticos).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Dubert, I. (coord.), **Historia de la Galicia Moderna**, 1.ª edición, Universidad de Santiago de Compostela, 2012
- Saavedra Fernández, P., **A Galicia do Antigo Réxime. Economía e Sociedade**, 1.ª edición, Hércules Ediciones, 1991
- Saavedra Vázquez, M.ª del Carmen, **Historia de Galicia, Tomo IV: Galicia na Idade Moderna**, 1.ª edición, Vía Láctea Editorial, 1995
- Rey Castelao, O., **A Galicia Clásica e Barroca**, 1.ª edición, Galaxia, 1998

Bibliografía Complementaria

- Saavedra Fernández, P. y Sobrado Correa, H., **A Galicia do Antigo Réximen (ca. 1480- ca.1835), tomos VI-VIII, n.º 11-1711-17**, 1.ª edición, Arrecife Edicións Galegas (para La Voz de Galicia), 2007
- Saavedra, P., **La vida cotidiana en la Galicia del Antiguo Régimen**, 1.ª edición castellano, Crítica, 1994
- Eiras Roel, Antonio (coord.), **El reino de Galicia en la Monarquía de Felipe II**, 1.ª edición, Xunta de Galicia, 1998

Eiras Roel, Antonio (coord.), **El reino de Galicia en la Época de Carlos V**, 1.ª edición, Xunta de Galicia, 2000

Rey Castelao, O., **Historia de las mujeres en Galicia (siglos XVI al XIX)**, 1.ª edición, Nigratrea, 2009

López Díaz, M. (ed.), **Galicia y la instauración de la Monarquía borbónica. Poder, élites y dinámica política**, 1.ª edición, Sílex Ediciones, 2016

Rey Castelao, O., **Libros y lectura en Galicia, siglos XVI-XIX**, 1.ª edición, Xunta de Galicia, 2003

Saavedra, Pegerto, **La vida cotidiana en la Galicia del Antiguo Régimen**, 2.ª edición, Barcelona, 1994

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia moderna universal/O02G251V01402

Historia: Metodoloxía da historia/O02G251V01401

Historia moderna de España/O02G251V01603

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través dos cursos Moodle, polo que todos/as os/as alumnos/as deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prehistoria do noroeste da Península Ibérica				
Materia	Prehistoria do noroeste da Península Ibérica			
Código	002G251V01913			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Comendador Rey, Beatriz Pilar			
Profesorado	Comendador Rey, Beatriz Pilar Mendez Quintas, Eduardo			
Correo-e	beacomendador@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/my/			
Descrición xeral	Coñecemento dos fundamentos básicos, principais acontecementos e procesos xerais de cambio acaecidos na sociedade do noroeste da Península Ibérica durante a *Prehistoria			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer o territorio (ambiente, sociedade, cultura) dende unha perspectiva diacrónica e sincrónica
B3	Obter as habilidades necesarias para rexistrar, analizar e interpretar a información relevante de índole xeográfica e histórica
C4	Conciencia crítica da relación entre os fenómenos xeográficos, físicos e humanos, a diferentes escalas territoriais
C5	Integración das dimensións espacial e temporal na explicación dos procesos territoriais
D1	Capacidade de análise e síntese
D3	Capacidade de organización e planificación
D7	Capacidade de razoamento crítico
D9	Traballo en equipo en diversos contextos
D10	Atención á diversidade e multiculturalidade.

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecemento da contorna próxima, local e rexional, e a súa Historia	A1	B1	C5	D1
Coñecemento da Historia, Historia da Arte e Xeografía de Galicia nunha perspectiva comparada.	A3	B1	C4 C5	D1 D10
Análise crítico das tradicións historiográficas sobre temas controvertidos ou de interese xeral.	A5	B3		D7
Elaboración e presentación, oral e escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específica.	A4	B3		D3 D7 D9

Contidos

Tema	
1. O nacemento da Prehistoria.	1.1 A paisaxe cultural e as súas transformacións. 1.2 O Medio e o rexistro paleoambiental. 1.3 A paisaxe da economía cazadora/recolectora.
2. O xurdimento da economía productora.	2.1 O xurdimento da economía productora e os [xacementos invisibles]. 2.2 O mundo funerario e a primeira arquitectura monumental.

3. O xurdimento da desigualdade social.

- 2.1 Os inicios da metalurxia.
- 2.2 A Arte rupestre. Territorios e xefaturas.
- 2.3 O xurdimento da desigualdade social.
- 2.4. Cara a paisaxe fortificada.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	10	25
Eventos científicos	2	6	8
Obradoiro	11	7	18
Traballo tutelado	0	26	26
Saídas de estudo	6	12	18
Seminario	6	6	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	10	12
Traballo	3	15	18
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	3	8
Observación sistemática	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Eventos científicos	Horas reservadas para a asistencia a actividades de temática transversal organizadas dende o Departamento de Historia, Arte e Xeografía e a Facultade de Historia.
Obradoiro	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia
Traballo tutelado	Traballos realizados individualmente ou en grupo, orientados a obtención de información e a síntesis sobre aspectos da prehistoria do Noroeste peninsular.
Saídas de estudo	Visita de estudos co obxectivo de aplicar os coñecementos adquiridos nun contexto determinado, nun espazo externo.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Seguimento individualizado dos materiais xerados nos seminarios e actividades introdutorias coas anotacións do profesor. O seguimento individualizado do alumno nas prácticas a través de TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma de teledocencia (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña etc...), e a aula virtual.
Obradoiro	Seguimento individualizado dos materiais xerados nos seminarios e actividades introdutorias coas anotacións do profesor. O seguimento individualizado do alumno nas prácticas a través de TIC será feito a partir das ferramentas propias da plataforma de teledocencia (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios en liña etc...), e a aula virtual.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa. Os resultado de aprendizaxe valorados son: Coñecemento do entorno próximo, local e rexional, e a súa Historia. Coñecemento da Historia, Historia da Arte e Xeografía de Galicia, nunha perspectiva comparada.	40	A1 A3	B1 C5	D1 D10	

Traballo	Realizarase un traballo colaborativo con diversas actividades que finalizan na entrega dun documento e que deberá ser exposto. Os resultado de aparedizaxe valorados son: Análise e valoración dos conceptos aprendidos a partires do uso de fontes e intrepretacións historiográficas. Elaboración e presentación, oral ou escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas.	30	A4 A5	B3	D3 D7 D9
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado deberá solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesora. Os resultado de aprendizaxe valorados son: Análise crítico das tradicións historiográficas sobre temas controveridos ou de interese xeral. Elaboración e presentación, oral ou escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas.	20	A4 A5	B3	D3 D7 D9
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática para describir e rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado. Os resultado de aprendizaxe valorados son: Análise crítico das tradicións historiográficas sobre temas controveridos ou de interese xeral. Elaboración e presentación, oral ou escrita, de traballos monográficos, individuais ou colectivos, baseados en fontes e bibliografía específicas.	10	A4 A5	B3	D3 D7 D9

Outros comentarios sobre a Avaliación

- A Material Virtual na plataforma de teledoncencia MooVi, da Universidade de Vigo, permitirá o acceso aos materiais precisos para adquisición das competencias e consecución dos resultados da aprendizaxe, tanto nos seus contidos teóricos como prácticos.
- Especificaranse as metodoloxías docentes, as actividades de avaliación, xunto co calendario de entrega (presencial ou remota) que quedará claramente establecido.
- O estudantado deberá cumprir os requisitos mínimos de presencialidade , asistindo ás titorías, que serán fixadas nun horario compatible coa súa actividade, para resolver as dúbidas xurdidas no transcurso da avaliación continua. Así mesmo deberá acudir ás probas que o/a docente considere imprescindibles. No caso do alumnado semipresencial, as actividades que requiran presencialidade serán substituídas por outras que permitan poder acceder ao mesmo porcentaxe da nota.
- Para aprobar a materia, será preciso superar cada un dos bloques de avaliación da materia.
- O alumnado que non siga á modalidade de avaliación continua e que non realice a entrega de, como mínimo, o 80% das actividades prácticas nos prazos establecidos, pasará ao modelo de avaliación final.
- O seguimento individualizado da participación do alumnado (10%) será feito a partir das ferramentas propias da plataforma (participación, estatísticas de acceso, realización de probas ou exercicios enliña, etc..).
- O estudantado que elixa ser avaliado mediante a modalidade de avaliación global deberá comunicalo ao profesorado responsable da materia no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuatrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado da Universidade de Vigo).
- O alumnado que non siga a avaliación continua será avaliado dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 90% da avaliación final, e que examinará a adquisición das competencias tanto teóricas como prácticas.
- Todos os estudantes matriculados na materia deben cumprir o seu compromiso de honestidade académica e respectar os dereitos de autor/a tanto á hora de empregar os materiais postos á súa disposición a través de Moovi, como en calquera tarefa, proba ou exame.
- Calquera indicio de plaxio será cualificado cun cero, entendendo por iso cando se copien no substancial obras alleas, o que inclúe todo tipo de material ou recurso suxeito a propiedade intelectual, desde ideas e imaxes ata softwares ou vídeos, entre outros, sen citarse debidamente dándooas como propias.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Carballo Arceo, X., **Arqueología de Galicia. Itinerarios polo pasado de Galicia**, Nigratrea, 2007

- Criado Boado, F. el al, **Atlas Arqueolóxico da Prehistoria Galega**, Xerais, 2016
- Lopez García, P. (coord.), **La Prehistoria en la Península Ibérica**, 2017
- Martínez Cortizas, A. e Pérez Alberti, A. (Coords), **Atlas climático de Galicia**, Xunta de Galicia, 1999
- Peña Santos, A., **Prehistoria, castrexo e primeira romanización**, A Nosa Terra, 2003
- VV.AA., **Arte e cultura de Galicia e norte de Portugal.**, Nova Galicia, 2005
- Zazo, C.; Bardají, T.; Baena, J.; Lario, J.; Rosas, A.; van der Made, J., **Tabla Cronoestratigráfica del Cuaternario de la Península Ibérica, v.2**, http://tierra.rediris.es/aequa/doc/tabla_aequav2_2, 2009
- Bibliografía Complementaria**
- Bello, J.M. e Peña, A de la, **Historia de Galicia 1. Galicia na Prehistoria**, 1, Vía Láctea, 1995
- Baptista, A.M., **El arte Paleolítico en Portugal. En Arte sin Artistas. Una mirada al Paleolítico**, Museo Arqueológico Regional, 2013
- Bettencourt, A.M.S.(Coord.), **A Pré-História do Noroeste Português**, CEIPAR □ Centro Europeu de Investigação da Pré-Hi, 2006
- Bettencourt, A.M.S. (Coord.), **Minho. Traços de Identidade**, Universidade do Minho, 2009
- Bettencourt, A.M.S., **La Edad del Bronce en el Noroeste de la Península Ibérica: un análisis a partir de las prácticas funerarias**, Trabajos de Prehistoria, 67 (1): 139-173, 2010
- Bettencourt, A.M.S., Caetano, M.I., Monteiro, S., **Variações Paleoambientais e Evolução Antrópica no Quaternário do Ocidente Peninsular**, APEQ, CITCEM, 2010
- Comendador Rey, B., **Los inicios de la metalurgia en el Noroeste de la Península Ibérica**, Brigantium, 11, 1999
- Fábregas Valcarce, R. (ed.), **A Idade do Bronce en Galicia: Novas perspectivas**, Ed. do Castro, 1998
- González Insua, F., **Paisaje doméstico y complejidad social en la Prehistoria Reciente del Noroeste Ibérico**, Tese doutoral defendida na Universidade de Vigo, 2017
- González Ruibal, A., **Galaicos. Poder y comunidad en el Noroeste de la Península Ibérica (1250 a.C. □ 50 d.C.)**, Brigantium, 2007
- Güimil Fariña, A. y Santos Estévez, M., **Territorialidad en la Edad del Bronce del Noroeste de la Península Ibérica**, Revista d'Arqueologia de Ponent, 23: 9-26, 2013
- Jorge, S.O., **Recintos murados da Pré-história Recente. Técnicas construtivas e organização do espaço: conservação, restauro e valorização patrimonial de arquiteturas pré-históricas**, Universidade de Porto, 2003
- Lombera Hermida, A. de, Fabregas Valcarce, R., **To the West of Spanish Cantabria. The Palaeolithic Settlement of Galicia**, BAR International Series 2283, 2011
- Lombera Hermida, A. e Fábregas Valcarce, R. (Eds), **Cova Eirós. Primeras evidencias de arte rupestre paleolítico en el Noroeste peninsular**, Andavira, 2013
- López Sáez, J.A., López Merino, L. y Pérez Díaz, S., **Neolitización, Megalitismo y Antropización del paisaje en Galicia entre el VII y el IV milenio cal. BC.**, En *Munibe*, 32: 488-496, 2010
- Méndez Quintas, E. (coord.), **Estudos sobre Paleolítico**, Instituto de Estudos Miñoranos, 2008
- Parcero Oubiña, C., **La construcción del paisaje social en la Edad del Hierro del Noroeste Ibérico**, Fundación Ortegalia, 2002
- Prieto Martínez, P., **El Neolítico en Galicia. En, El Neolítico en la Península Ibérica**, Cátedra, 2012
- Prieto Martínez, M.P. y Salanova, L. (Coord.), **Las comunidades Campaniformes en Galicia. Cambios sociales en el III y II milenios BC en el NW de la Península Ibérica**, Diputación de Pontevedra, 2011
- Peña Santos, A. y Rey García, J.M., **Petroglifos de Galicia**, Vía Láctea, 2001
- Santos Estévez, M., **Petroglifos y paisaje social en la Prehistoria Reciente del Noroeste de la Península Ibérica**, Trabajos de Arqueoloxía e Patrimonio (TAPA), 38, CSIC, 2008
- Ramil Rego, E. (Ed.), **1 Congreso Internacional de Arqueoloxía de Vilalba**, Museo de Arqueoloxía de Vilalba, 2008
- Ramil Rego, E. & Fernández Rodríguez, C. (Ed.), **2 Congreso Internacional de Arqueoloxía de Vilalba**, Museo de Arqueoloxía de Vilalba, 2011
- Vázquez Varela, J.M., **Antepasados, guerreros y visiones. Análisis antropológico del arte prehistórico de Galicia**, Deputación Provincial de Pontevedra., 1995
- Vilaseco, I. e Fábregas, R., **En torno al megalitismo gallego. En, F. Carrera (coord). Arte parietal megalítico en el noroeste peninsular : conocimiento y conservación**, 11-36, Tórculo Edicións, 2006
- VV.AA., **Historia da Arte Galega**, A Nosa Terra, 1999
- CESGA, **IdePatri. IDE Arqueolóxica da Idade de Ferro en Galicia**, <http://newgis.cesga.es/patri/idepatri.php>,
- Méndez Quintas, E., **El poblamiento humano del NW peninsular durante el Paleolítico inferior: Un yacimiento achelense de finales del Pleistoceno Medio en Arbo (Pontevedra, Galicia)**, Universidade de Vigo, 2020
- Bettencourt, A.M.S., Abad Vidal E. (coords.), **Corpus Virtual de Arte Rupestre do Noroeste Português**, <http://www.cvarn.org/>, 2014
- Blas Cortina, M.A. de, Fernández-Tresguerres, J.A. (coord.), **Historia primitiva en Asturias de los cazadores-recolectores a los primeros metalúrgicos**, Silverio Cañada, 1989
- Blas Cortina, M.A. de (coord.), **Expresión simbólica y territorial: los cursos fluviales y el arte paleolítico en Asturias**, Real Instituto de Estudios Asturianos, 2014

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase unha documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través da plataforma Moodle, polo que todos os alumnos deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

Recoméndase que o alumnado coñeza as ferramentas dixitais básicas (procesado de textos, realización de presentacións, bases de datos, etc).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas externas				
Materia	Prácticas externas			
Código	002G251V01981			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Rodríguez Teijeiro, Domingo			
Profesorado	Rodríguez Teijeiro, Domingo			
Correo-e	teijeiro@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/course/view.php?id=5228			
Descrición xeral	A materia permitirá o desenvolvemento da práctica profesional asociada ao plan de estudos nos seus diversos campos disciplinares. Con ela preténdese introducir ao alumnado na dinámica das institucións e empresas vinculadas aos perfís profesionais do grao.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
B3	Obter as habilidades necesarias para rexistrar, analizar e interpretar a información relevante de índole xeográfica e histórica
B4	Desenvolver as destrezas asociadas á elaboración, transmisión e xestión do ""saber"" e ""saber facer"" adquirido así como dos resultados do seu razoamento crítico
C4	Conciencia crítica da relación entre os fenómenos xeográficos, físicos e humanos, a diferentes escalas territoriais
C7	Uso correcto da información xeográfica como instrumento de interpretación dos sistemas territoriais
C8	Desenvolvemento e aplicación dos procedementos de traballo de campo
C10	Capacidade de relacionar, sintetizar e expresar información xeográfica en sistemas gráficos e cartográficos
C11	Coñecemento e desenvolvemento de habilidades no ámbito da ordenación e planificación territorial
C12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado
C17	Capacidade de ler textos historiográficos e documentos orixinais na propia lingua así como de transcribir, resumir e catalogar información de forma pertinente
C18	Coñecemento e habilidade para usar os instrumentos de recompilación de información tales como catálogos bibliográficos, inventarios de arquivo e referencias electrónicas
C23	Capacidade de identificar e utilizar apropiadamente fontes de información para a investigación histórica
C26	Visión diacrónica rexional e completa dos fenómenos artísticos territoriais
C29	Coñecemento sistemático e integrado do feito artístico: distintas linguaxes e técnicas da produción artística ao longo da historia
C31	Coñecementos básicos de iconografía como clave para a interpretación de imaxes
C33	Coñecementos sobre documentación, composición de materiais e técnicas construtivas dos bens artísticos mobles e inmoables
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Aplicación dos coñecementos
D3	Capacidade de organización e planificación
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento
D6	Resolución de problemas e toma de decisións.
D7	Capacidade de razoamento crítico
D8	Compromiso ético e responsabilidade social
D9	Traballo en equipo en diversos contextos
D10	Atención á diversidade e multiculturalidade.
D11	Capacidade de aprendizaxe autónoma
D12	Capacidade para imprevistos, creatividade e lideranza
D13	Iniciativa e espírito emprendedor
D14	Motivación pola calidade
D15	Sensibilidade a temas ambientais.
D16	Coñecemento doutras culturas

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
As prácticas externas permitirán a integración operativa dos coñecementos, destrezas e capacidades da ciencia histórica e xeográfica no ámbito profesional. Permitirán tamén a realización de actividades en institucións e/ou empresas relativas á adquisición de competencias transversais e específicas, aplicando coñecementos e completando capacidades nun proceso titorizado	A2	B3	C4	D1
	A4	B4	C7	D2
			C8	D3
			C10	D4
			C11	D5
			C12	D6
			C17	D7
			C18	D8
			C23	D9
			C26	D10
			C29	D11
			C31	D12
			C33	D13
				D14
				D15
				D16

Contidos

Tema	
Actividades en institucións e empresas vinculadas aos coñecementos, capacidades e competencias adquiridas na titulación.	1. Actividades de documentación e difusión do Patrimonio histórico-artístico: rutas-visitas guiadas, actividades de dinamización... 2. Tarefas de clasificación, catalogación e organización de fondos bibliográficos, museísticos e de documentación de arquivo. 3. Tarefas de xestión en bibliotecas, arquivos e museos. 4. Actividades vinculadas a proxectos de intervención e posta en valor de conxuntos arqueolóxicos. 5. Actividades de apoio á docencia en Xeografía e Historia en Secundaria.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticum, Practicas externas e clínicas	240	30	270
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas 0		30	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Prácticas profesionais realizadas en institucións empresas nas que se adquirirán e aplicarán competencias e coñecementos relacionadas cos ámbitos científicos do grao en Xeografía e Historia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O alumnado contará con dous titores/as, un na entidade na que se realicen as prácticas e outro de carácter académico, que formará parte do profesorado da titulación. Levarán a cabo tarefas de orientación e resolución de problemas, e elaborarán e entregarán ao alumnado a bibliografía necesaria para a preparación e execución das tarefas e traballos de cada unha das prácticas externas xunto co proxecto formativo específico da práctica. Os recursos para o seguimento que utilizarán os titores/as académicos serán as titorías individuais, o correo electrónico e a aula do campus remoto.
Probas	Descrición
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Os/as titores/as orientarán ao alumnado na redacción da memoria de prácticas e na elaboración do informe final. Os recursos para o seguimento que utilizarán os titores/as académicos serán as titorías individuais, o correo electrónico e a aula do campus remoto.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Prácticum, Practicas externas e clínicas	1.- Informe final da persoa titora da entidade (impreso D5): valoraranse as tarefas e traballos realizados e as prácticas no seu conxunto. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Integración operativa dos coñecementos, destrezas e capacidades da ciencia histórica e xeográfica no ámbito profesional. Realización de actividades en institucións e/ou empresas relativas á adquisición de competencias transversais e específicas, aplicando coñecementos e completando capacidades nun proceso tutorizado.	80	A2	B3 B4	C4 C7 C8 C10 C11 C12 C17 C18 C23 C26 C29 C31 C33	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	1.- Informe final de prácticas (impreso D6): cada estudante valorará as tarefas e traballos realizados e as prácticas no seu conxunto. 2.- Memoria de prácticas no que cada estudante dará conta de: 2.1.- A aplicación dos coñecementos e competencias adquiridos durante o grao. 2.2.- Os coñecementos e competencias adquiridos durante o exercicio das prácticas. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Integración operativa dos coñecementos, destrezas e capacidades da ciencia histórica e xeográfica no ámbito profesional. Realización de actividades en institucións e/ou empresas relativas á adquisición de competencias transversais e específicas, aplicando coñecementos e completando capacidades nun proceso tutorizado.	20	A4		C4 C7 C8 C10 C11 C12 C17 C18 C23 C26 C29 C31 C33	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Ao longo do curso entregarase documentación detallada sobre o desenvolvemento das actividades. Esta información será ofrecida a través do curso virtual en MOOVI, polo que todos os alumnos/as deben estar dados de alta na plataforma e ter cubertos os seus datos de perfil.

A bibliografía necesaria para a preparación e execución das tarefas e traballos de cada unha das prácticas externas será preparada e entregada ao alumnado polas persoas que o titoricen xunto co proxecto formativo específico da práctica.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Grao				
Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	002G251V01991			
Titulación	Grao en Xeografía e Historia			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Prada Rodríguez, Julio			
Profesorado	Prada Rodríguez, Julio			
Correo-e	jprada@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	O Traballo de Fin de Grao consistirá na realización e defensa por parte dos e das estudantes dun traballo tutelado no que, baixo a dirección dun titor ou titora, se apliquen e desenvolvan de forma integrada os contidos formativos e as competencias asociadas ao título de Graduado en Xeografía e Historia.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B3	Obter as habilidades necesarias para rexistrar, analizar e interpretar a información relevante de índole xeográfica e histórica
B4	Desenvolver as destrezas asociadas á elaboración, transmisión e xestión do ""saber"" e ""saber facer"" adquirido así como dos resultados do seu razoamento crítico
B6	Aplicalas no contexto do futuro académico e/ou profesional; e crear as bases para futuros estudos de postgrao, especializados e/ou multi-disciplinares
C1	Coñecemento das claves e desenvolvemento do ámbito da Xeografía física
C2	Coñecemento das claves e desenvolvemento do ámbito da Xeografía Humana
C3	Coñecemento das claves e desenvolvemento dos espazos xeográficos, (aspectos físicos, humanos, económicos) na súa dinámica socio-territorial
C4	Conciencia crítica da relación entre os fenómenos xeográficos, físicos e humanos, a diferentes escalas territoriais
C5	Integración das dimensións espacial e temporal na explicación dos procesos territoriais
C6	Coñecemento e aplicación dos principais métodos e técnicas de investigación xeográfica
C7	Uso correcto da información xeográfica como instrumento de interpretación dos sistemas territoriais
C8	Desenvolvemento e aplicación dos procedementos de traballo de campo
C9	Capacidade de análise e interpretación das paisaxes
C10	Capacidade de relacionar, sintetizar e expresar información xeográfica en sistemas gráficos e cartográficos
C11	Coñecemento e desenvolvemento de habilidades no ámbito da ordenación e planificación territorial
C12	Conciencia crítica da relación entre os acontecementos e procesos actuais e o pasado
C13	Conciencia de respecto polos puntos de vista que se derivan de antecedentes culturais/nacionais
C14	Coñecemento da estrutura diacrónica xeral do pasado
C15	Coñecemento de linguas antigas
C16	Coñecemento detallado dun ou máis períodos específicos do pasado da humanidade
C17	Capacidade de ler textos historiográficos e documentos orixinais na propia lingua así como de transcribir, resumir e catalogar información de forma pertinente
C18	Coñecemento e habilidade para usar os instrumentos de recompilación de información tales como catálogos bibliográficos, inventarios de arquivo e referencias electrónicas
C19	Coñecemento da historia nacional propia
C20	Coñecemento da historia europea nunha perspectiva comparada
C21	Coñecemento da historia da integración europea
C22	Coñecemento da historia universal
C23	Capacidade de identificar e utilizar apropiadamente fontes de información para a investigación histórica
C24	Conciencia crítica das coordenadas espazo-temporais da Historia da Arte

C25	Visión diacrónica xeneral da Historia da Arte Universal
C26	Visión diacrónica rexional e completa dos fenómenos artísticos territoriais
C27	Coñecementos particulares e optativos da Historia da Arte
C28	Coñecemento das distintas metodoloxías da aproximación á Historia da Arte
C29	Coñecemento sistemático e integrado do feito artístico: distintas linguaxes e técnicas da produción artística ao longo da historia
C30	Coñecemento das principais fontes literarias e documentais da Historia da arte
C31	Coñecementos básicos de iconografía como clave para a interpretación de imaxes
C32	Coñecemento práctico dos procesos básicos da metodoloxía científica en Historia da Arte
C33	Coñecementos sobre documentación, composición de materiais e técnicas construtivas dos bens artísticos mobles e inmoables
C34	Coñecementos instrumentais aplicados á Historia da Arte
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Aplicación dos coñecementos
D3	Capacidade de organización e planificación
D4	Comunicación oral e escrita no idioma propio
D5	Capacidade de xestión da información e o coñecemento
D6	Resolución de problemas e toma de decisións.
D7	Capacidade de razoamento crítico
D8	Compromiso ético e responsabilidade social
D9	Traballo en equipo en diversos contextos
D10	Atención á diversidade e multiculturalidade.
D11	Capacidade de aprendizaxe autónoma
D12	Capacidade para imprevistos, creatividade e lideranza
D13	Iniciativa e espírito emprendedor
D14	Motivación pola calidade
D15	Sensibilidade a temas ambientais.
D16	Coñecemento doutras culturas

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Asimilar adecuadamente as competencias propias do grao.	A2	B3	C1	D1
Aplicar correctamente a metodoloxía e as técnicas propias do grao.	A3	B4	C2	D2
Demostrar a destreza na busca, manexo e análise crítico das fontes e recursos bibliográficos.	A4	B6	C3	D3
Demostrar a capacidade para a formulación, elaboración, presentación e defensa dun traballo relacionado cos contidos do grao.	A5		C4	D4
			C5	D5
			C6	D6
			C7	D7
			C8	D8
			C9	D9
			C10	D10
			C11	D11
			C12	D12
			C13	D13
			C14	D14
			C15	D15
			C16	D16
			C17	
			C18	
			C19	
			C20	
			C21	
			C22	
			C23	
			C24	
			C25	
			C26	
			C27	
			C28	
			C29	
			C30	
			C31	
			C32	
			C33	
			C34	

Contidos	
Tema	
O TFG poderá consistir nun traballo de carácter experimental, teórico, de investigación ou manexo de fontes históricas, producións artísticas, elementos cartográficos, etc., de revisión bibliográfica ou profundización temática, nun informe de traballo de campo ou nunha memoria de actividades (xestión cultural e patrimonial, museos, aplicacións tecnolóxicas, etc.) en campos relacionados coa Titulación.	Non existen subtemas

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Aprendizaxe baseado en proxectos	15	0	15
Traballo tutelado	0	270	270
Presentación	1	14	15
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Establecemento das bases metodolóxicas axeitadas de acordo coa natureza do TFG elixido polo/a alumno/a.
Traballo tutelado	Elaboración do Traballo de Fin de Grao de acordo coas directrices expostas
Presentación	Exposición por parte do alumno ou alumna do traballo realizado.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atenderase de xeito personalizado ao alumnado no tocante ás diferentes fases relativas á elaboración e defensa do Traballo de Fin de Grao de acordo coas directrices que o regulan e as necesidades derivadas da súa natureza.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Atenderase de xeito personalizado ao alumnado no que atinxe ao establecemento das bases metodolóxicas axeitadas de acordo coa natureza do TFG elixido.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballo tutelado	Na avaliación do traballo de Fin de Grao o alumnado deberá demostrar ter adquirido as competencias asociadas ao título de Graduado en Xeografía e Historia que sexan conformes coa natureza e as características do mesmo. O tribunal cualificará de 0 a 10 cada un dos seguintes apartados do TFG: aspectos formais e adecuación aos requisitos mínimos fixados; obxectivos e competencias; metodoloxía apropiada; relevancia e resultados; exposición e defensa. A nota final será a media da nota obtida nestes cinco apartados. Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Asimilar adecuadamente as competencias propias do grao. Aplicar correctamente a metodoloxía e as técnicas propias do grao. Demostrar a destreza na búsqueda, manexo e análise crítico das fontes e recursos bibliográficos. Demostrar a capacidade para a formulación, elaboración, presentación e defensa dun traballo relacionado cos contidos do grao	80	A2 B3 C1 D1 A3 B6 C2 D2 A4 C3 D3 A5 C4 D5 C5 D6 C6 D7 C7 D8 C8 D9 C9 D10 C10 D11 C11 D12 C12 D13 C13 D14 C14 D15 C15 D16 C16 C17 C18 C19 C20 C21 C22 C23 C24 C25 C26 C27 C28 C29 C30 C31 C32 C33 C34
Presentación	Exposición e defensa do Traballo de Fin de Grao Os resultados da aprendizaxe avaliados son: Demostrar a capacidade para a formulación, elaboración, presentación e defensa dun traballo relacionado cos contidos do grao	20	B4 D4

Outros comentarios sobre a Avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións